

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

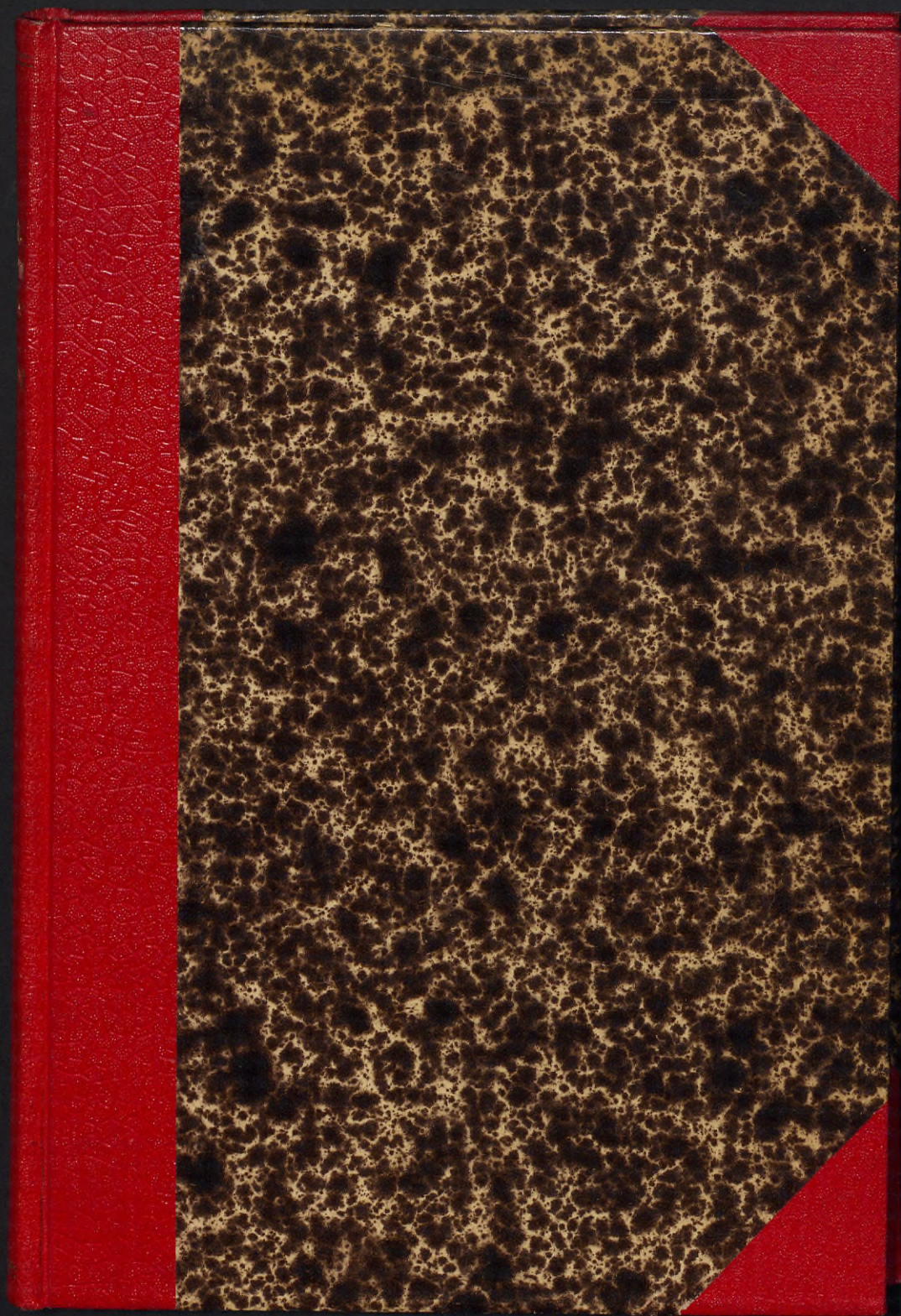
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

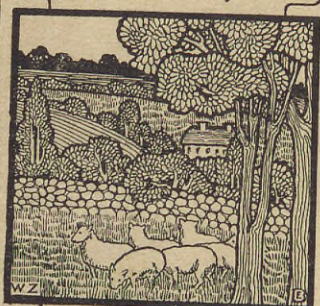

UPPSALA
UNIVERSITET

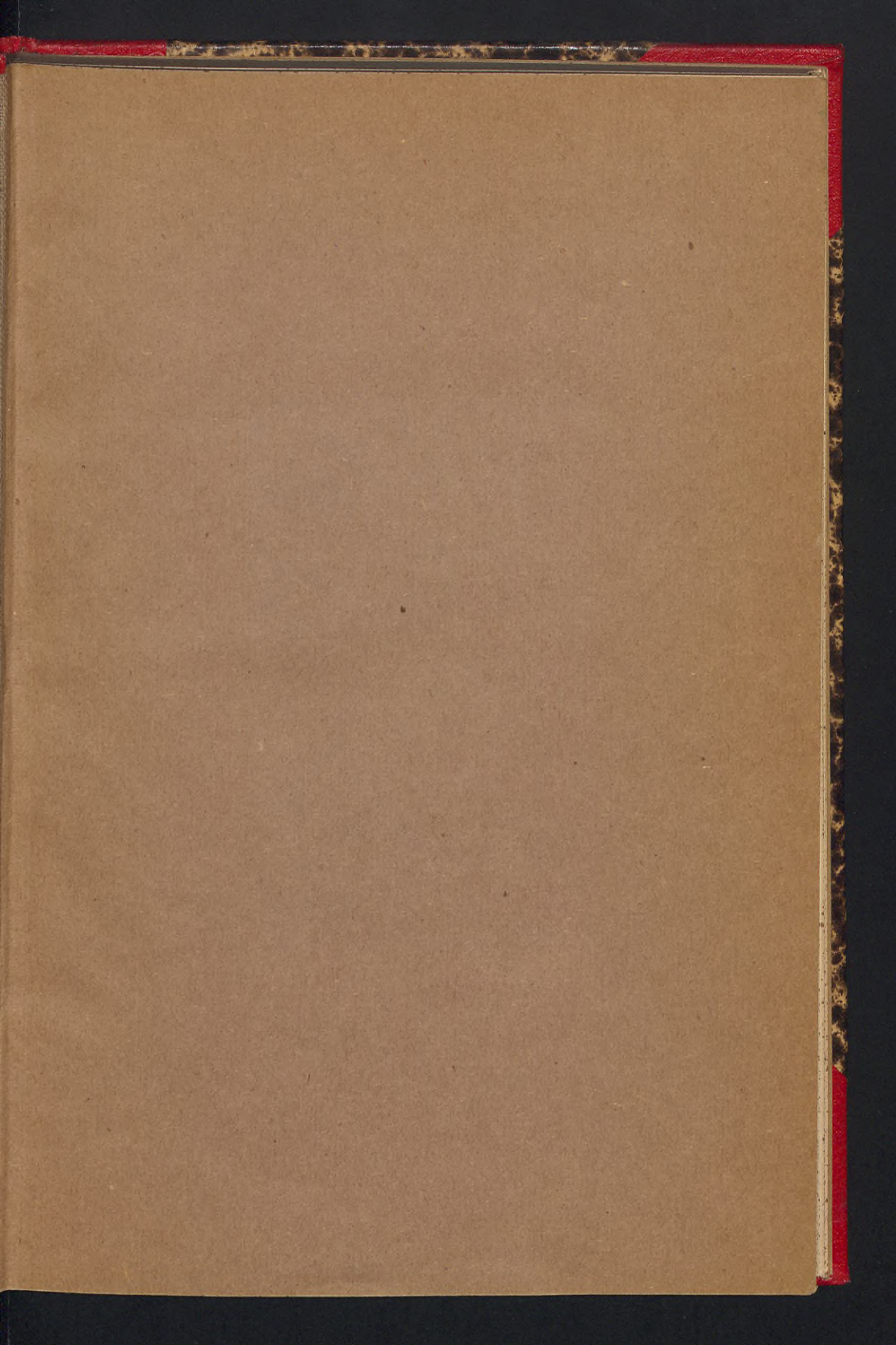
Reis
Sv.

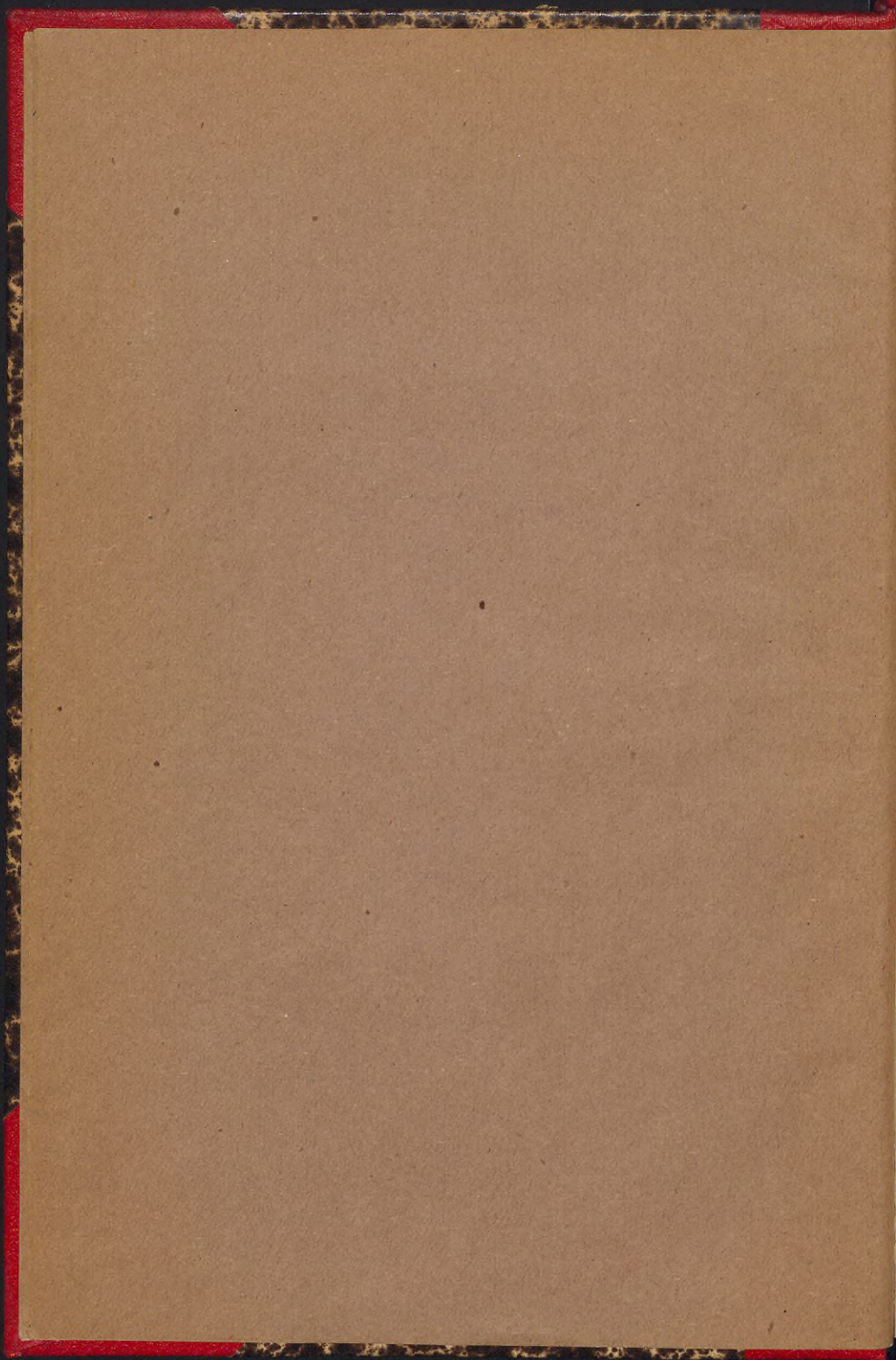
TRANEMÅLA
SÄMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

SJÖBRIS OCH LANDVIND

VERSIFIERADT KÅSERI

AF

C. — N.

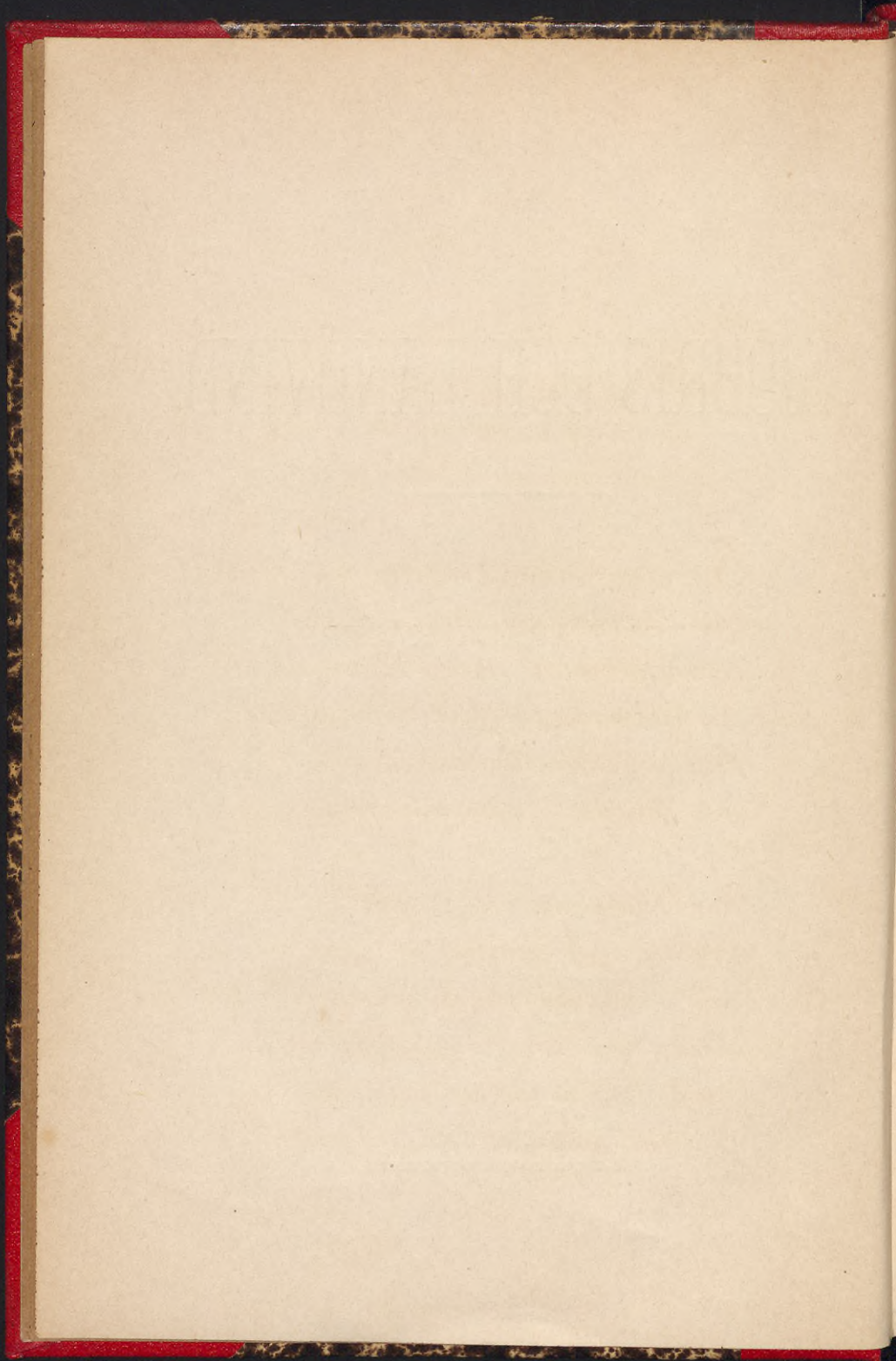
[= Carl Gustaf Öhlin]

STOCKHOLM

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI

1888.

*Till flydda tider återgår
Min tanke än så gerna;
Mig vinkar från förflutna år
Så mången vänlig stjerna.*

RUNEBERG.

*Enhvar är barn utaf sin egen tid
Och älskar lefva om de dagar flydda;
När åren kommit, vill man värmas vid
Sin ungdomseld och gamla minnen skydda
Från att förtäras utaf mal och rost,
Och vissna bort i ålderdomens frost.*

*När vinterstormar rasa i April
Och isen ligger metertjock på vågen;
När ej en skymt af våren synes till
Ännu i maj, då grips af längtan hågen,
Att fly långt bortom horisontens rand
Och ställa färden till — Egypti land.*

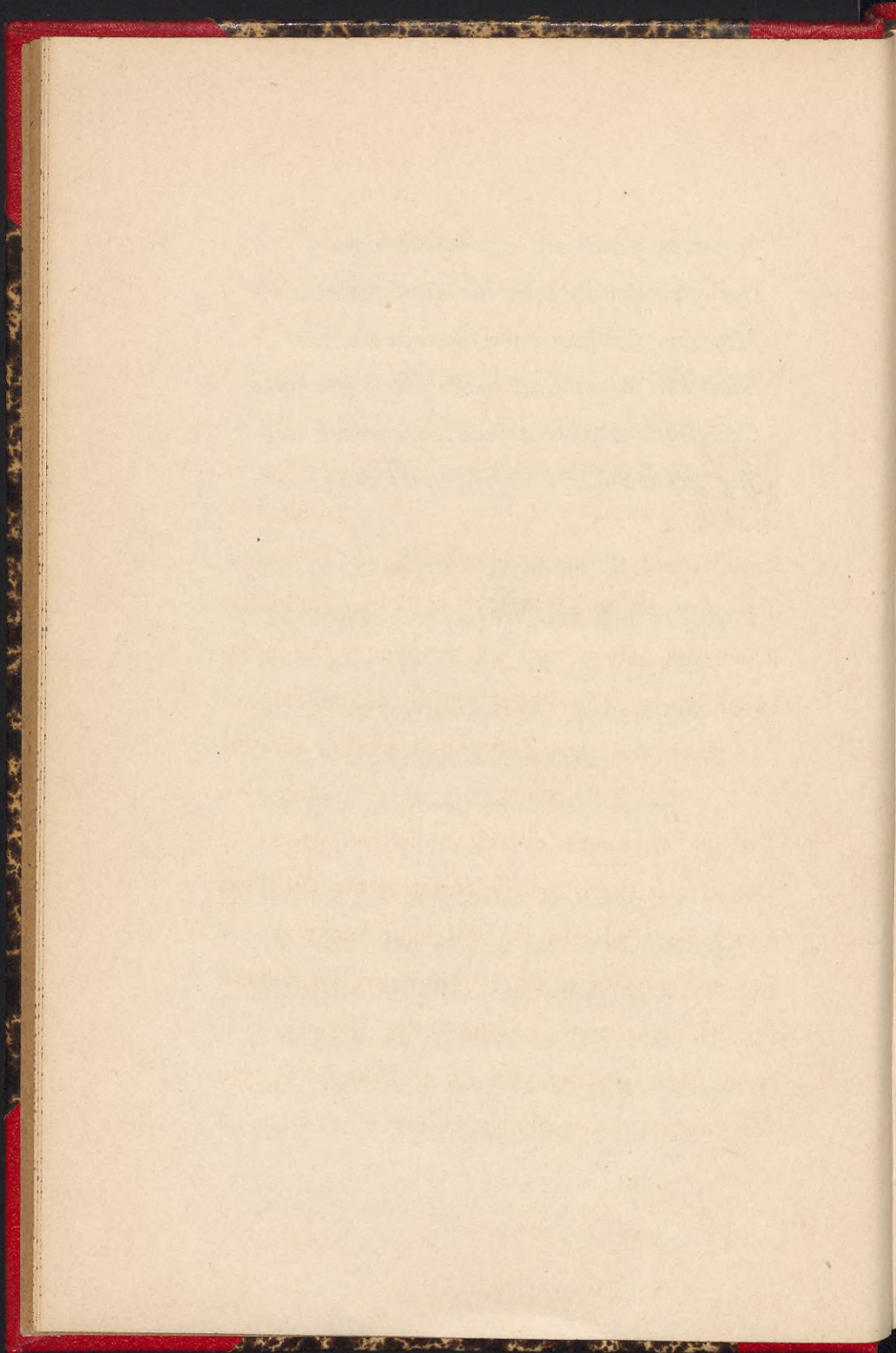
Ja, detta aldraminst. Ty, om man vill
 Sig riktigt grundligt utaf solen värma,
 Temperaturen finna mönstergill
 Med mera, bör man sig tropiken närma,
 Ty i vår verldsdel gör, som väl bekant,
 Sig solen understundom helt vakant.

Det hände mig för ej så längesen
 Att, medan kroppen låg vid sängen bunden,
 Tog själen permission och gaf sig hän
 Att, kosan styrande kring jorderunden,
 Besöka, under tusenmila färd,
 Sin egen ungdoms minnesrika värld.

Men så föll kroppen in en vacker dag,
 När han från plågan sig befriad kände,
 Att kalla åter hem sitt bättre jag,
 Som från sin pilgrimsresa återvände,
 Men förde med sig från de fjerran land
 En krans af glada minnen, deribland

*Jag detta fann; väl icke mycket värdt,
Om efter dagens kurs det skall bedömas,
Men som för mig är ej dessmindre kärt
Samt hör till minnen, hvilka aldrig glömmas,
Och denna hågkomst från en svunnen dag
Jag tecknar här i några matta drag.*

Jag haft min tid också som ung och glad
student;

Fastän med studierna ej mycket var bevändt,
Ty svårt det är att lugnt vid boken sitta stilla
När våren föds på nytt och skogens foglar drillar.
Helst på en solig kulle låg jag dagen lång,
Såg upp mot vårlig sky och njöt af lärkans
sång —

Nog af jag kunde ej vid studielifvet trivas
Och har ej heller se'n känt sinnet mycket lifvas
Vid tanken på den tid utaf halft annat år,
Jag vid högskolan »låg». Nu bättre jag förstår,
Än då, definition på detta ordet »ligga»,
Som låter ominöst, och för i släptåg »vigga».
Jag menar: studielifvet stundom tydas kan:

Han kommer dit som barn och ligger kvar
 som man,
 Ja till och med som slö i förtid vorden gubbe,
 Ett träd, förkrympt i växt, en mossbelupen
 stubbe.

Är detta öfverdrift? Är ej min skildring sann?
 Man mer än ett exempel på dess sanning fann.

* * *

Jag tänkte inom kort: hvart månede detta bära,
 Att dagar ut och in på detta sätt flanera?
 Så fattade jag mod och i latinska stilen
 Försökte skriva för medikofilen.
 Men — hast Du mir geseh'n — jag kuggad
 blef,

Kanhända mindre för att klent jag skref
 Än därför, att jag råkade att vara
 Utaf en händelse ibland kamraters skara,
 Som nästan mycket stoj vid »stora bordet» dref
 Och alltså misstänkt att ej sjelf jag skref.
 Väl fann jag hårdt en småsak skulle stänga

Hur mycken sanning kan i denna sägen bo,
 Det lemnar jag derhän; dock blir man frestad tro,
 Att af det »Asablod», i häfden nämns det »höga»,
 I ådrorna på oss numera rinner föga;
 Ej heller finner man väl nu en idiot,
 Bornerad nog att tro sitt ädla stamträds rot
 Långt upp till gamle Oden kunna spåras
 Och låta sig af slika anors glans bedåras.
 Men låt oss tro att än, af fädrens djerfva mod
 Finns något kvar och ej så utspädt är vårt blod,
 Att, om ännu en gång det skulle gälla striden
 Om gamla Sveriges jord, en röst från vikings-
 tiden

Med fog oss straffa skall med detta stränga rop:
 Hvi ärfdes väl vårt land af en så sorglös hop!
 Dessutom tro vi ju, att våra »ärfda minnen»
 I nödens stund nog skola elda svenska sinnen. —
 Det hoppet kan slå fel, men ett är sannt och visst,
 Att vi på stora ord ej lida någon brist,
 Och att åtminstone från fädren vi fått ärfva

En håg till fjerran land, ett hopp att der förvärfva
 Ett rikligare bröd — som, jemte annat, är
 Det, som vårt folk impuls till denna vandring ger,
 Som, med ett okänt namn benämndt emigra-
 tionen,

Tar mången duglig kraftfull son ifrån nationen,
 Fast ej på vikings sätt i strid, med svärd och
 brand,

Han går att taga in sitt nya fosterland.

* * *

Beträffande mig sjelf behöfde ingen truga,
 Ty re'n vid »femton år blef den för trång min
 stuga».

Jag nu vid tjugo fann mig vid det målet stå
 Hvarom jag ständigt drömt och ifrigt längtat nå.

* * *

Från denna digression, som, något torr kanhända,
 Till ringa kännedom i sak lär kunna lända,
 Jag vänder till den tid, hvarom nu fråga är;
 Men anser föga lönt, att precisera när.

Må detta vara nog, att det är längesedan
 (Och skall jag vara fix, var månen just i nedan).
 Se'n nu för en så viktig sak är redogjordt
 Jag skyndar om min färd berätta immerfort,

* * *

Men dessförinnan bör jag kanske här inflicka
 En liten parentes, det är få förutskicka
 Den för mig sjelf så viktiga observation,
 Att jag, som gnolar helst på gammalmodig ton,
 Det stora namnet skald ej alls vill usurpera,
 Som mången fuskare nu skrytsamt djerfves bära;
 Att min förmätenhet ej ens så långt sig sträckt,
 Att jag helt djerft mig påstår smida rim korrekt,
 Ty min Pegas har varit, är och blir en skimmel,
 Af envist slag, som helst vill ha sin egen
 himmel. —

Då nu är klart ombord jag genast kastar loss
 Och sticker modigt från mig ankare och tross.

I.

Då låg på Stockholms ström bland seglare
af flera

Slag och fasoner, briggar, skonare med mera,
(Man gick då ej så allmänt både med och mot
Som nu, framdrifven utaf ånga och af sot)

En stor amerikan om rundt sexhundra läster,
En sådan pjes, som lätt uppmärksamheten fäster.
Hon från Amerika till Kronstadt tobak fört
Och, för att lasta jern, nu Stockholms hamn
berört

Samt ansågs bland fregattskepp ditintills det
största,

Som gästade denna hamn; enligt annons: den
första

Och snabbaste samt mest beqväma lägenhet
 Till staden New York. Som allt detta ståtligt lät,
 Inbjudande jemväl, beslöts att göra färden
 Med denna stolta yankee bort till nya verlden.
 Hon såg rätt pryddlig ut der hon på strömmen
 låg;

Så var hon ock för den, som blott till ytan såg,
 Men när man närmare skärskådat denna fägring,
 Så fann man ganska snart den vara blott en
 hägring;

Ty felet var, tyvärr, med denna stora yankee
 Att hon förargligt nog sin akter fått skavank i.
 Det visste jag ej då, den dag jag steg ombord,
 Ty saken blef som först i våldsam sjögång spord.
 Inredningen var präktig: cederboisering
 Uti dess två salonger, med solid möblering
 Af soffor, stolar, bord, ja, till och med kamin,
 Och från den större, matsalongen, steg man in
 I rätt beqväma hytter till antalet
 Minst nio, tio, om jag ej minns galet.

I hvarje tvenne kojor, hvar och en försedd
 Med linne och madrass samt filt deröfver bredd.
 I händelse, likväl, af korpulens besvärad,
 Man torde funnit sig en smula smått generad
 Om man den föga eftersträfvansvärda lott,
 Att hafva till sin sängplats öfre korgen, fått,
 Enär af ren nödvändighet man tvungits lära
 Sig mer groteskt än graciöst gymnastisera. —
 Se'n till bemanningen: i första hand befälet:
 Kaptenen, hyggelig karl, men inga namn! —
 och skälet:

Att det just ingen rör. Hans förste styrman ock
 Var typen för en sjögast, mera lång än tjock
 I proportion, samt jättestark och lugn som få,
 Godmodig var han ock, fast kanske något rå.
 Den andre styrman var en mörkögd, bleklad
 svensk

Fullkomligt yankeeserad, föga fosterländsk;
 Kom så en städerska, en engelsk dam, miss Mary,
 Och denna var besagde svenske styrman kär i.

Och så besättningen: bestod af idel svarta
 Och skiftande kulörer, en fullständig karta
 Från ramsvart upp till färg af mindre dyster ton,
 Båd' neger och mulätt, mestis och quarteron —
 Lägg till en timmerman och tvenne hvita gossar
 Samt en malaj; se der vårt manskap. — Se'n
 man lossar

Förtöjningen och sig till hafs beger.
 Pligtskyldigast jag bör väl innan detta sker
 En lista på de passagerare uppgöra,
 Vårt fartyg går att till den nya verlden föra.
 Der fanns på första plats, det är i vår salong,
 Fem herrar, hvaraf en vi kunna kalla Lång,
 Två ega namnet Kort, två heta Grön och
 Bred,

Derjemte ock en dam, för hvilken gått på sned
 Uti en liten handel eller modaffär
 Deri hon andel haft, om mindre eller mer
 Har jag mig ej bekant; nu var hon grundligt
 pank

Och kreditiv hon hade ej i någon bank,
 Men, som en dugtig tös, i parentes rätt söt,
 Till Kaliforniens land hon resa sig beslöt.
 Hon kom dock aldrig dit. Om hennes ödes gång
 Skall nämnas några ord vid slutet af min sång.
 Men vid min mönstring här jag råkade att

glömma

Ett namn, som varit synd åt häfden ej få
 gömma,

Ty denne hedersman var ett original,
 Och dylika förminskas i betänkligt tal.
 Det var en lustig fyr, en herre vid namn Sperring,
 Som på sin korta färd fick namn af »*pickled*
herring,

(Uttydes: inlagd sill på svenska, som man vet)

Ty röjde han för dylik stor begärlighet
 Och i sin sorgsna själ han blef betydligt lättad,
 När han, att varan fanns ombord, blef under-
 rättad.

Af sjösjuka han led, erbarmligt, stackars man,

Och gjorde fruktlösa försök, som mången ann'
Att bli den qvitt. Ett medel sökte han i sill
Med en bit *biscuit* eller annat hårdt bröd till.
Om vi se'n göra ett besök i mellandäcket
Och våga lyfta der en liten flik af täcket,
Vi finna blott ett antal utaf sju,
Som väl ej göra mycket väsen nu,
Fastän, om »sjukan» börjar der grassera,
De kunna få rätt angenämt, uppå min ära.
Men — vi ha hunnit re'n till elfvatiden
Med skeppartimmen längese'n förliden
Och allt för resan välbeställt och klart;
Vi vänta blott kapten för att få fart.
Der springer han ombord. Fort ankaret vi lätta
Och från vår ankarplats vi nedåt strömmen sätta,
Bogserade utaf den gamle Herkules,
En skröplig ångare, derjemte mycket hes,
Som i sitt vredesmod än pustar och än blåser
Och släpar oss framåt med nöd. Helt lugn
man åser

Vi seglade åstad och hunno till Sandhamn
 Samt lågo under natten i dess lugna hamn.
 Men morgonen derpå till sjös vi åter gingo
 Och samma friska bris nu rätt i aktern fingo,
 Och skutan rullade och hög gick Östersjön
 Samt hvälfde upp och ned på Sperring och på
 Grön,

På Sperring likväl mest, som, huru än han sög
 På sillen, fann att ej det medlet mycket dög,
 Och därför satte sig missmodig i en vrå,
 Ty gå han kunde ej, ej heller upprätt stå,
 Och vågade ej ligga ensam i sin hytt.
 Han såg nu rentaf ut, som hade lifvet flytt.
 Vid mycket fränt humör, närhelst om något spord,
 Han svarade blott: »häf mig genast öfverbord
 Ju förr dess heldre, ty jag lifligt på mig känner,
 Att slutet på det här blir, tro mig, mina vänner,
 Att vi gå gena vägen här rätt ned till botten,
 Hvem kan på Östersjön väl lita, den hunds-
 fotten?»

Vi gingo dock ej dit, ty lyckligtvis vi flöto
 Och med en tolf knops fart vi förbi Gotland sköto,
 Passerade Bornholm en kulen morgonstund,
 Hvarpå vi stucko näsan in i Öresund
 Samt ankrade mot qväll'n, der detta tar i famn
 (Som vännen Nybom sjöng) »det glada Köpen-
 hamn».

* * *

Här fingo vi nu permission, att under trenne
 dagar

Få undergå reparation, som kräfde en del magar,
 Ty mången ibland dessa fann, att vår diet
 ombord

Ej riktigt stämde med hans smak, hans tycke,
 i få ord

Att sjömanskost, om ock rätt god, ej mycket
 den behagar

Som vant sig vid bekvämligt lif och festa alla
 dagar.

* * *

Vår permission att gå iland dock hade ytterst
grund

Uti en upptäckt, skepparn gjort i nära samma
stund,

Som Eystrasalt begynt gå hög: att skutan börjat
läcka;

En sak, som väl är af den art, att skepparen
förskräcka.

Och, som vår last ej passade för ruttna fartygs-
skrof,

Så tänkte gubben: här går lätt med skepp och
allt bli rof

För hafvets vilda raseri, när vinterstormar tjuta;

Man sitter inte säker då, tro mig, i sin kajuta,

Såvidt man ej ett fartyg har hvarpå man lita kan.

Låt se, vi äro här ombord så nära fyrti man,

Det tarvas då, att, för att slåss med vågorna
och brotten,

Man ej har rigg blott utan ock en styf och
säker botten.

Och så befanns, vid gjordt försök, så rутten
skeppets bak,
Att spikar ur dess timmer dra med fingret var
smal sak.

* * *

Med lappningen vår timmerman nu ifrigt grep
sig an,
Tog ut en murken bit och fler kring samma
ställe fann;
Men så, till slut, om fyra dar, blef ändtligen
bestämndt,
Fastän med skäl det kunde syns ett väl långt
drifvet skämt,
Åt vind och vågor skulle vi ånyo oss förtro:
Med tjugotusen centner jern i allsköns lugn
och ro
På nåd och onåd kasta oss i Ranas djupblå famn;
Dock innan dess vi se oss om en stund i Köpen-
hamn.

II.

Om än i sundet rådde mycket lif
Bland seglare, fanns få blott här på
redde;

En yankeeklipper bogskarp som en knif
Och en holländare, det sågs på bredden.
En smutsig engelsk kolbrigg och en ryss,
En örlogsman, som hemkom från en kryss.

Bemälde ryssen var en stor fregatt
Om något mer än fyrtio kanoner.
Hon låg och dundrade der, rent besatt,
Och svaret, lika raskt, kom från »Tre Kroner»;
För öfrigt träskrof, ty ej än begrepp
Man hade gjort sig att bepansra skepp.

Nej än befann man sig, nog lyckligt, i
Den tid, då öfver sjömanslifvet låg ett
Visst drag af det, man nämnt dess poesi,
Ehuru denna låg i själatåget.
Man re'n i horisonten varsel fått
Af ångarn med dess rök och sot och flott.

Det kan på intet vis mig falla in
Att mig beskärma öfver nya tiden;
Ty klokast är att akta så sitt skinn,
Att man ej får sig epitetet »vriden»,
Som helt lättvindigt ges åt den, som tror,
Att i det gamla minsta värde bor.

Hvem vågar också visa sig nog djerf,
Att mot ett tidevarf sig opponera,
Som stora snillen födt till stora värf
Och ständigt nya snillen ses kreera,
Samt särskilt blifvit (som vi oss ju vant
Så ofta höra) städadt och humant.

Sannt är ju ock, numer har ingen rätt
Att få oss lefvande och dito bränna,
Ehuru slikt kan ske på annat sätt,
Som kroppslig smärta oss ej låter känna,
Men tillhör detta slags operation
En avancerad civilisation?

För att nu återgå till denna sak,
Hvarom egentligen sig frågan rörer,
Beror det ju på individens smak
Till hvilkendera part han närmast hörer:
I ena fallet vän af ångbåtsfart:
I andra utaf segel blott och bart.

En ångbåt, blir man vid en dylik van,
Är outhärlig ju i trånga vatten;
Men på den stora, vida ocean
Mig tjuisar mer den smidiga fregatten,
Som dansar fram på hafvets blåa våg:
Säg hvem en syn mer lifvande väl såg?

Det är väl sannt, numer man hittat på
Att segelduk och ånga kombinera;
Det är dock oftast örlogsmän, som få
I dylik fantasidrägt kokettera.
En handelsångare blir, med sin skruf,
Ett magasin af jern med skorstenshuf.

Och der nu ammas upp en sjömansklass,
Utaf amfibier, som synas röja
Blott föga kännedom om skot och brass,
Samt ringa släktskap med den »blåa tröja»
Som sjömanslifvet då dess prägel gaf
Och kallade sitt hem det vida haf.

Det första intryck man vid landning fick
Utaf den stora danska hufvudstaden
Var *meget godt*. Det hela genomgick
En trefflig stämning, att ej säga glad en;
Om denna mening jag ej ensam är,
Ty har jag funnit, att den hysts af fler.

Selv Köbenhavnern, en förständig fyr,
 Kan *more* sig med nöjen, anspråkslösa;
 Om än till Tivoli han kosan styr,
 Ej sker det för att öfverdådigt slösa;
 Ty gör han mera än till blott en fras,
 Att »största sparsamhet bör iaktta's».

Uti sin enfald synes han ej rätt
 Ha fattat upp »laisser-aller-systemet»;
 Hur man kan lösa på ett enkelt sätt
 Det annars kinkiga finansproblemet:
 Att, när i kassan visar sig balans,
 Man djerft slår in på vådlig vigilans.

Och säg mig, hvem på längd sig lönad fann
 Att anspråkslöst och tåligt gnaga benet?
 Nej heldre som så kallad gentleman,
Per fas et nefas bibehålla skenet.
 För öfrigt räknas ju som en merit,
 Att utan skrupler lefva på kredit.

Då vore den väl rentaf idiot,
Som helt beskedligt stälde sig i skugga,
Och tvekade att lefva på stor fot,
När han med lätthet kunde grannen kugga,
Och fästade sig vid allt fånigt tal
Om pligt och heder eller slik moral.

Stäm därför lyran för vår nya tid;
Sjung om dess storhet uti mångt och mycket;
Om arbetets och kapitalets strid
Och framförallt, om sjelfva hufvudstycket,
Som diskuterats i allvarlig ton:
»En enda hustru eller ock mormon»?

Hur detta spörsmål kommit ens på tal
Har mången dödlig kanske svårt att fatta,
Som aldrig frestats tveka i sitt val:
Om åt en enda eller tjugo skatta?
Och därför saken ur en synpunkt ser
Som gör, att han deråt blott sorgligt ler.

Som ämnet är ömtåligt till sin art,
Jag låter mig ej in på denna fråga,
Af hvilken jag ej tagit mycken part
Och därför vill ett svar ej vedervåga;
Bäst höra en kringresande poet,
Som »gör» i denna specialitet.

Men *Kongens by* den är så välbekant,
Att knappt är mödan värdt derom berättas;
Der bjuds likväl på mycket intressant,
Hvarom i Bædeker man underrättas.
Om någon söker ett hotell, så är
Vårt råd att ge sig af till d'Angleterre.

Och man må tro mig, att det är på grund
Af egen kännedom jag detta säger,
Ty från den tid jag tillbragt der, som kund,
Ej skäl till missbelåtenhet jag äger,
Fast jag, beträffande dess table d'hôte,
Ej minnes rätt, att man lukulliskt åt.

Man bor dock väl, vid *Kongens nye* torg;
(Det bör ju ock bland dess förtjenster sättas).
Hvad angå prisen drages ock försorg
Att börsen såsom vanligt grundligt lättas,
Men detta är ju enligt goda ton
Och är för mången rekommendation.

Om ni ej nöjer Er med *Kongens* torg
Vi ta en promenad till *Lange linie*;
Kanhända roar Er se *Christiansborg*?
Mig syntes dock ej dettas massa inge
Beundran, vördnad, som vårt eget slott;
Dertill det föreföll mig alltför smått.

Dessutom är det nu en saga blott
Se'n elden i den gamla borgen härjat;
Och fråga är väl om ännu ett slott
Skall resa sig på den ruin man bergat,
Som i sin skröplighet står ännu kvar;
Ett gammalt minne af hvad en gång var.

Dock, allt det myckna man i Köpenhamn
Kan finna sevärdt: slott, palatser, tempel,
Kan innefattas i ett enda namn
Af denne konstnär, hvaraf allt bär stämpel
Från Vårfrukyrkan till Mausolén,
Der sjelf du hvilar, store Thorvaldsen.

Har om hans barndomstid du någon håg
Att närmre forska, gå till *Gronne gade*;
Der stod hans vagga, der han dagen såg,
Fastän från Island han sitt ursprung hade.
Ej utan skäl har detta sagans land
Af mången ansetts som hans fosterland.

I Köpenhamn ömt afsked af oss tog
Vår vän, herr Sperring, som här ville dröja,
Enär han fått af hafvet mer än nog
Och fann sig bättre vid att här förtöja
Tills våren kom, då han sig om igen
På hafvet vågar — till Vestindien.

Och nu ombord. — Längs Sjællands vackra kust
Vi genom sundet gå för fulla segel;
En sådan tafla, som af fröjd och lust
Af rastlös rörlighet och lif bär prägel.
Nu hän till Kattegat, der vi nog få —
En dust mot storm och sjögång pröfva på.

III.

å Kattegat var natten mörk, likväl en
vänlig fyr
Vägleder seglarn, der emot sitt fjerran mål
han styr,
Mot detta ljus på Kullens topp vår blick står
oafvänd,
Kanhända att från oss det är den sista blicken
sänd
Mot detta fyrorn och emot det gamla Sveriges
kust,
Der vågor, skimrande i ljus, nu tumla om med
lust.

Men vinternatten är så kall, och, som jag sagt
förut,

Att poesi i vinterköld så lätt kan slockna ut,
Jag fortfor blott på fyren se och endast hviskade:
O, fosterland, skall än en gång din kust jag
återse?

Men skeppet kraftigt vågen klöf och der, långt
bort i lä,

En blink jag kunde än utaf det hvita skenet se.
Så kröp jag ned uti min koj, att der till
hvila gå;

Men länge låg jag undrande och spörjande
mig så:

Säg är du missnöjd med ditt val, vill du ej
vända om?

Nej, framåt är mitt ödes bud, kom oviss fram-
tid, kom!

Och jag fick ro och sof så godt, som i be-
qvämsta säng,

Som utaf vestanfläftar söfd på rosenbäddad äng;

Men aldrig ur min själ förgå skall minnet af
den natt

Då, blickande på Kullens fyr, jag Sverige bjöd
godnatt.

* * *

Vid Skagen mötte storm, sydvest, med hög och
våldsam sjö;

En storm, som blåste segel bort och roade
sig strö

De sönderslitna lappar kring oändlig öde rymd;

En blygrå sky, som dagen om höll solen från
oss skymd;

En sjö, som skakade vårt skepp från kölen och
till däck;

Ett under skutan ej på nytt vid brottningen
sprang läck.

* * *

Uti ett dygn vi legat bi för bottenrefvad märs,
Från Skagens fyr till Norges kust vi kryssat
härs och tvärs,

Då på en vågtopp, som uti ett gråhvitt skum
sig bröt,

Vi fingo se ett föremål, som likt ett nötskal flöt;
Dök ned i vattendalars djup och sågs för-
loradt re'n,

Då, ett, tu, tre, det åter flög på vågens topp
igen. —

Det var en lotsbåt, som så der i trygghet böl-
jan red,

Och, se'n vi hissat vår signal, höll rätt emot
oss ned.

Tre väderbitna män det fanns på farkosten ombord
Och till den äldste vände sig vår chef med
dessa ord:

»Hvad skall ni ha, om ni i hamn mig innan
natten fört?»

»Välan kapten», ljöd lotsens svar, »se'n jag er
önskan hört,

Jag skall ert skepp med last och allt emot en
summa rund

Af tjugo daler föra tryggt i hamn vid Lange-
sund. —

Vår gubbe tyckte summan hög och endast hälft-
ten bjöd,

Men från den gamle lotsen då i stormen sva-
ret ljöd:

»Jag prutar ej en daler här, och kom ihåg
mitt ord

Att ni i morgon denna tid mig önskar ha om-
bord» —

Så flög han åter hastigt hän mot klippomgär-
dad strand,

Men vi, som oss beredt att hälsa gamla Norges
land,

Der stodo helt förvånade och sade vår kapten,
Att han, som visste ganska väl att skutan var
så klen,

Bort taga lotsens anbud an förutan något prut:
Dertill han sade ingenting, blott såg fundersam ut.

Och natten kom med molnhöljd sky, och stor-
men kring oss tjöt

Och sjön gick hög och våg på våg sig öfver
skeppet bröt;

Men dagen kom och förde med sig liflighet
ombord,

Ty snart en annan lotsbåt sågs, varskodd nord-
vest till nord.

Vi höllo ned och vår kapten med lotsen tvärt
uppgör,

Att han, mot fyrti daler dock, till Nevlunghavn
oss för —

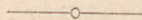
Den lotsen kom till oss ombord på egendom-
ligt sätt:

En »ända» han kring lifvet slog, se'n hoppade
han rätt

I vågorna samt klättrade behändigt upp på
däck;

Der stod han nu, en hög gestalt, en typ utaf
en käck

Och äkta nordisk sjömanssjäl, med lugn i drag
och blick,
En riktig hafvets son, likväl med städadt sätt
och skick.
Och denne man tog rodret nu och styrde rätt
mot land,
Dit alla riktade sin blick, att se en öppning bland
De vilda bränningar och brott, som svepte
kusten hvit,
Men fåfångt — innan skymningen vi hunno
likväl dit
Och styrde mellan klippor till vår goda ankar-
grund,
Som låg derinnanför så lugn, och trygg och
cirkelrund. —

IV.

Hastän på färden öfver Kattegat
Vårt skepp ej mera misstänkts just som
farligt,

Förrådde skepparns min hur det var fatt
Och att med skutan måste faras varligt,
Han tänkte lossa, sad' han, här sitt jern
Och reparera uti Fredriksværn —

Men denna tanke, som kaptenen fick,
Att vi i Norge skulle vintra öfver,
Dock lyckligtvis så fort båd' kom och gick
Att vi ej hunno gräma oss deröfver;
Ty Norge blef oss allt för depensivt
Och därför blef bestämdt, definitivt,

Att vänta lugnt till vinden kastat om,
Se'n öfver Nordsjön skulle vi oss våga
Till någon hamnplats vid Kanalen, som,
Med hänsyn till klimat utom all fråga,
Samt lefnadskostnaderna framförallt,
Bjöd fördelar af vida bättre halt

Än här, der gångbart mynt vid denna tid
Var den se'n gammalt kända speciedalern,
Som trots sin storlek var emellertid
Ej mera dryg än i vårt land riksdalern.
En specie, såsom snö för vårsol smalt
När frågan blef: är räkningen betalt.

Vår hamnplats var en obetydlig ort
Bebodd af några fiskare och lotsar —
I bådas yrke ligger något stort,
Ty stor är den som modigt faran trotsar:
Att bringa hjälp åt seglarn, stadd i nöd,
Och lifvet vågar för de sinas bröd.

Uti vår lilla hamn förankradt låg
 Vid denna tid ett barkskepp från Ostende,
 Och här en gammal gumma återsåg
 Sin yngste son, af fyra nu den ende
 Som återstod. — »Uti det salta haf
 Har gubben och de andra fått sin graf» —

Så talte gumman med en suck och slöt
 Sin ende son till trogna modersfammen.
 Mot klipporna derute hafvet bröt,
 Men lugn i qvällen låg den lilla hamnen.
 Jag synen ser inför mitt öga än
 Fast många år ha gått till ända se'n.

Jag vet ej hur det var: från denna stund
 För gumman hjertlig sympati jag kände;
 När helst jag gjorde omkring byn min rund,
 Till hennes bostad mina steg jag vände —
 Steg i mitt hjerta, månne, bilden opp
 Utaf en annan mor, som till sitt hopp

Och till sin lefnads glädje sagt farväl,
Som nyss sett två förhoppningsfulla söner
Ur famnen ryckas, hvilka hvarje qväll
Hon sluter in i varma modersböner.
Det var den bild jag för mitt öga fick
När detta föll på gummans sorgsna blick.

Har ni sett Laurvig? nej, se här en skiss:
Högt upp på en terrass, bland bok och ekar,
Det ligger *smukt*, med, påstod man, en viss
Likhet med Schweitz, en sak, som jag förnekar.
Här haf och bokar, ek och reslig fur
Samt klippor ock men ingen Alpnatur.

Dess läge är, hvad man plär kalla täckt,
Bland bergen, som på en amfiteater,
Ej länge dröjer väl förrän den sträckt
Sig nedåt grannen, eller den confrater,
Som ligger nedanföre, Fredriksværn,
Med vacker utsigt både *nær og fjærn*.

Och Langesund, der nere vid sin fjord,
 Hvars djupa blå är af det intensiva;
 Och sedan denna lilla vackra gård,
 Som så högt upp på klippan vågat klifva —
 Sublim, romantisk storhet deruti;
 Hos mig den alstrar dock melankoli:

Ty fastän stort, så är här likväl trångt
 Härinne mellan fjordarne och bergen;
 Jag kan ej neka, att jag går så långt,
 Att denna säregna natur ger färgen
 Åt folkets karakter, som, djerf och stor,
 Bär spår af trånghet, som der innebor —

Nej, heldre då från Taffelbergets topp
 Jag utåt tvenne oceaner blickar;
 En sådan syn mig mera friskar opp
 Och blodet raskt igenom kroppen skickar —
 Men här jag framom tiden tog ett språng
 Och lemnar frågan till en annan gång.

Nu öfver hafvet blåser nordlig bris
Och skeppet ligger redan segelfärdigt,
Vår lots, den unge, uppå vanligt vis
Spatserar kring vårt däck en sjöman värdigt.
Nu gäller Nordsjön — Håller skeppet ut,
Vår resa för en tid snart når ett slut.

Farväl du gamla Norge, om ock kort,
Besöket ej dess mindre värde äger;
Det blir mitt enda, ty att jag flyr bort
Från dig för alltid mig en aning säger.
Farväl I fjäll, du fjordinskurna strand!
Kom för mig nordanvind till andra land!

V.

å Nordsjöns stormupprörda vattenspegel
Flög skeppet hastigt hän med ref i segel
Och jagadt af en styf nordvestlig bris.

Det var väl kallt, men solens blänka skifva
Sig höjde klar ur våg och kom att lifva
Vårt frusna manskap, neger som mestis.

De voro glada nu ha sluppit norden,
Ty icke der, om någonstads på jorden,
De vilja kännas vid sitt paradis.

De skeno, deras anlet, af förtjusning,
Enär nu sågs åtminstone en ljusning,
Att stäfven vändes emot hemmets kust,

De trodde så — De hade ej fått spaning,
Hur landet låg, ej heller någon aning,
Att vår kapten fått i sitt hufvud just

I dessa dagar skeppet reparera
I Cherbourgs docka och oss rekreera
Med fransk diet och franska viners must. —

Att skeppet återfått sin svåra läcka
Vi kände väl och ifrade att räcka
En hand till pumpningen med lif och lust,

Samt stodo alla uti högsta spänning
En morgon, vid Kanalen, att få känning
Af Englands gröna, kritbeklädda kust.

En massa ljus af alla färger tändes,
 Än hvitt, än gult, än blått emot oss vändes
 Samt grönt från Goodwin, rödt från Cap
 Gris-Néz.

Vid midnattstid vi åter lätta ankar
 Med brisen åter frisk; i våra tankar
 En föga hoppfull aning gömmande,

Att åt oss var beredd den ljuftva lotten
 Omsider hamna på Kanalens botten,
 Ty, som vår ställning nu sig syntes te,

Fast kurs på Cherbourg hölls för fulla segel,
 Så skulle enligt vanlig seglings regel
 Vi icke hinna dit förr'n klockan tre.

Och innan dess vårt öde borde vara
 Fullkomligt afgjort — Nu vi hörde bara
 Hur vattnet ständigt flöt från pumparne —

Men slutet blef dock godt, ty, förrän tiden,
Vi fått oss tillmätt, hann att bli förliden,
På Cherbourgs redd vårt ankar redan gått.

Och ännu lugnare, en timme efter
Vi hade lyckligt landat och derefter
En treflig middag oss serverad fått.

Hur skutan genast, redan samma dagen
Vardt in uti den stora dockan tagen
Är ej af nöden att berätta här —

Nog af, att vi nu till en hamn ha hunnit
Och att en treflig hviloplats vi funnit;
Der dröja vi två månader och mer.

VI.

» *La France, monsieur, est à la tête du monde.* »

Se snobhistorien, som jag här citerat,
Och der författarn, med sin rika fond
Af humor, så godmodigt relaterat,
Hur fransmän sätta främst sitt folk och land
Och resten kommer först i andra hand.

Enär jag föga sett utaf *le monde*
Jag kunde då ej frågan diskutera;
Se'n jag numera gjort min stora rond,
Och sålunda fått tid att observera,
Min mening är: en hvar nation nog tror
Sig vara i superlativen stor.

Nu fann jag Frankrike på mig slå an
När jag kom dit i slutet af November;
Ty här ett ljumt klimat, med sol, man fann,
Och det blef inte sämre i December,
Ty jag om julen uti enbart frack
Låg uti gräset och mitt rödvin drack —

Men derom tala är för tidigt än;
Vi innan dess haft mycket att beställa
Med skepparn, först om vårt logis och se'n
Hur med vårt lefnadssätt vi skulle ställa.
Vi skulle äta, så beslöts, ombord,
Men bo i land, uti Hôtel du Nord —

Som till sitt yttre om ej elegant,
Uti sitt inre dock en perla gömde,
Och det var en värdinna, så *charmante*,
Att orätt vore om jag henne glömde.
Hvad mannen angår, gick han jemnt på jagt
Och hade i sitt hem blott ringa makt —

Jag såg knappt karl'n; men frun jag såg alltjemnt;
Hon var en liten söt och flitig myra,
Alltjemt så glad och färdig med ett skämt,
Att om jag vore skald, jag strängade min lyra
Till hennes lof och slog ett mollackord
För vår värdinna i Hôtél du Nord.

Hon var en kraftfull själ utaf det slag
Af qvinnor, som förmå i hemmet styra
Och utan manlig hjälp der stifta lag
Samt, vid behof, ge en *garçon* sin hyra.
Hon älskade sin man, som fick slå dank,
Och skötte sitt hotell förutan vank.

Hon gjort sig värd att minnas, ty hon var
En sådan der natur, som aldrig mattas;
Mot gäster lika älskvärd alla dar
Och intet skulle någonsin dem fattas —
Och vacker, ung, ej njugg på minsta vis
Samt höll, ovanligt nog, *facila pris*. —

»*La ville de Cherbourg*» der vårt skepp fick bot
 Är känd som flottstation invid Kanalen,
 Och för sin hamnarm, bygd mot vågors hot,
 För sina dockor och för arsenalen.
 För öfrigt gammal, om det är en dygd,
 Och till en del af en slags skiffer bygd.

Dessutom ligger den i Normandie,
 Som för en nordbo är utaf intresse:
 Det land Rolf viking slog sig ned uti,
 När han derhemma kommit smått ur esse.
 Ej underligt han gjorde hugg i strand
 På denna kust, i detta sköna land,

Så mjukt förtonande i fjerran blå,
 Med sina kullar, sina täcka dalar
 Och med sin kust, der hafvets våg hörs slå
 Sitt drapa, som om bragdrik forntid talar —
 En hafstrött viking måste hänrykt bli
 Utaf din skönhet, väna Normandie!

Men, för att icke blifva alltför rörd
 Af allt det herrliga man här kan minnas,
 Vi heldre tänka på den päronskörd
 Som Normandie kan ge — Kan något finnas
 Mer apropos att bjuda läsar'n här
 Än ett af dessa päron till dessert,

Som komma mestadels från Normandie,
 Att festens sista ögonblick förljufva;
 Dess smak ambrosia med nektar i
 Derjemte ock en tillsats utaf drufva.
 Tänk hvad vår tid på njutning vore tom,
 Om menskan blifvit skapad utan gom. —

Men tiden blef till slut oss något lång,
 Och derföre vi gjorde upp att resa
 Kring norra Frankrike, och för en gång
 Få se Paris. — Se'n vi fått genomläsa
 Vår Bædeker och köpt *Guide à Paris*,
 Så stego vi ombord på Colibri,

En ruskig ångbåt, men ej bättre fanns
 Än denna lägenhet till staden Havre,
 Och, som vi tänkt oss resa hem till lands,
 Vi valde, efter många om och aber,
 Att sätta våra lif på denna chance;
 Men reste åter hem i diligens.

Så vardt le Colibri den stolta båt
 Som förde vårt triumvirat till Havre —
 Dess skoflar hade svårt att följas åt;
 En lycka var, att vinden var så laber,
 Ja, till och med så lugn Kanalen låg,
 Att man der knappt en enda krusning såg —

För öfrigt detta fartygs ångmaskin
 Behäftad var med brist i allt upptänkligt;
 I skrufvars ställe spik man slagit in,
 Och hela pjesen skakade betänkligt.
 Hur skulle en maskin i denna form
 Bestått om ångarn råkat ut för storm?

På denna skrala farkost fanns dock mat,
Och denna på det bästa sätt serverad;
Jag minns att en kapun, rätt delikat,
Med största smak af oss blef dissekerad —
Bankettens hela glanspunkt låg dock i
De sköna päronen från Normandie.

VII.

Nvad rörlighet i Havres hamn! — Der låg
Ett skepp, fransyskt, med trikolor'n
på gaffel,

Och fullt på däck, i tackel och i tåg
Af folk, som syntes böjda spela raffel
Om sina lif; nu vildt man sjöng och skrek,
Allt var der stoj och munterhet och lek —

Det var en brokig skara — unge män
De flesta, och på färd till Eldorado
Derborta uti Californien,
En hop, som nu med skränande *bravado*
Sjöng marseljäsen eller, bättre, tjöt;
Rätt trefligt ljud, det der, vid en *emeute*.

Jag tänkte: vänta, ni, till nästa natt
 Då skutan kränger så att timren knaka,
 Då väsnas ni, godt folk, ej så besatt,
 Då önskar mången sig i land tillbaka;
 Atlanten brukar ganska snart få bugt
 Med dylikt folk och hålla dem i tukt.

En mensklighetens sanna, trogna bild,
 Den skara der, som hänger uti riggen;
 Den ena stunden skrålände och vild,
 Den andra stukad, träffad utaf vigen —
 Mer sällsynt är det mod, som profvet står
 När stormen rasar och när åskan går. —

Men *en avant à!* — ja, måntro hvart hän?
 Vi ställa våra steg upp till hotellet;
 Dess värd, en engelsman, är gammal vän
 Till vår kapten, som ock förordat stället —
 Upp derföre till detta *grand* hotell
 Att äta middag fast det re'n är qväll —

En rolig middag — O, jag glömmer ej
 Hur Jean, *garçonnen*, bråkade sin hjerna
 Med att fundera ut vårt språk, men nej,
 Omöjligt, om han velat än så gerna.
 I Franska, Tyska ägde han talang,
 Men Svenskan, detta språk, begrep ej Jean.

Vid bordet sutto värden och hans fru,
 En engelsk lord med två, rätt söta misser,
 En hungrig karl med matlust såsom sju,
 Till yrket en politisk *kannengiesser*,
 Med blick, som sade: »jag är en af dem,
 Som känna världens gång på sina fem.»

Med yfvigt hår och skägg och bister min,
 Han var i dubbel måtto röd till färgen.
 En präktig typ af den kategorien,
 Som, stor i ord, inom sig gömmer dvergen,
 Och gerna kryper under närmsta bord
 Då fråga blir om »mannen vid sitt ord».

Han lurade på chance att läsa opp
 Sin lexa i den stora politiken;
 Om han för öfrigt hyste något hopp
 Att här bli mätt, så blef han grymt besviken,
 Enär dinéern för nio blott bestod
 Af: soppa, ringa qvantitet, men god;

Den andra rätten: fisk, på världens fat,
 En fisk i miniatyr; på fruns potatis;
 Kom så en kornknarr, eller fogelmat
 Af okänt slag, med blomkål, *quantum satis*;
 Så kom dessert. — Dessutom dracks der vin
Ad libitum och *qualité surfine*.

Den store lorden satt omätligt stel
 Och misserna ej lyfte upp ett öga;
 De syntes rentaf dömda leds ihjel,
 En sak, som väl besvärat gubben föga.
 Med sina lockar, hängande rätt ned,
 De sågo sorgsna ut — Jag vardt så med.

Politikern satt dyster på sin plats,
Och tänkte kanske att bli mätt, den narren.
När steken kom tog han en riktig sats
Och såg med lystnad uppå åkerknarren;
Om gäckad väntan vitnade hans min
Och sedan drack han kopiöst med vin.

När denne herre för sin politik
Ej fann vid bordet något villigt öra,
Han teg och satt en sårad oskuld lik;
Nu blef så tyst, att väl man kunnat höra
En synåls fall, då tog mitt allvar slut
Och jag med ens i dämpadt skratt bröt ut.

Den ena missen såg förvånad opp
Hvarvid min blick hon oförmodadt mötte;
Nu bar det rent på tok, ohejdadt lopp
Fick nu vår munterhet; om detta stötte,
Hvad mer? Vi kört på dörr'n all etikett,
Enär vi funnit ut det bästa sätt,

Att skingra tjockan vid vårt middagsbord,
 Som likt en svepduk öfver bordet hängde. —
 Den store lorden sade ej ett ord,
 Men på sin dotter indignerad blängde —
 Dock, flickan såg just ej generad ut
 Och höll god min intill bankettens slut. —

* * *

På detta ställe, ett af första klass,
 Man skulle njutit sybaritisk hvila
 I ljufva drömmar på resår madrass,
 Om man ej tvungits att så tidigt ila
 Ur bädden upp — På slaget sju precis
 Gick tåget obevekligt till Paris.

Knappt vakna än passera vi Harfleur,
 Landskapet vexlar här med dalar, kullar,
 Tills slutligen en lång signal man hör
 Och tåget uti saktad fart inrullar
 På en station, som, nämnd här en passant,
 Är märklig såsom hållpunkt för Rouen.

Här dröjde vi, att se oss om, en stund
Och (hufvudsakligen) att frukostera,
Ty, som vi rest i arla morgonstund,
Ibland oss hungern började grassera.
Att vara hungrig är, som väl bekant,
Ej blott på resa, särdeles genant.

Dessutom bidrog uti vår kupé
Ett sällskap damer att vår stämning höja
Som här behagade tillkännage,
Sin önskan vara, att en stund här dröja
Till dess de styrkt sig med nödtorftig spis,
Och först med nästa tåg gå till Paris.

Följaktligen så blef ock vårt beslut,
Att stanna här i tre à fyra timmar;
Emellertid så börjar det se ut,
Som, medan jag här sitter lugnt och rimmar,
Att tala om Rouen jag glömmet bort,
Och därför vill jag nu mig fatta kort:

Att staden är antik och intressant
Med gator, alldeles tillräckligt trånga,
Och götisk katedral, är verldsbekant,
Och rätt anmärkningsvärd är ock den långa
Skeppsbron, som höjer sig och sänkes ned
Med flod och ebb —, men som jag ej var med

Så länge, att jag riktigt grundligt hann
Nyssnämnde egenhet få observera,
Jag blott som hastigast meddela kan
Hvad mig har sagts. Den, som vill veta mera
Och ej att resa till Rouen har tid,
Kan titta efter uti någon »*guide*».

Af allt uti Rouen mig rörde mest
Dock minnet af den stackars herdeflicka,
Hvars minnesstod man här på torget rest,
Se'n här hon fått den bittra kalken dricka;
Den enda lön hon för sin trohet fick,
Hon som för kung och land i döden gick.

Här stod din strid, du modiga Jeanne d'Arc
Mot vantro, fanatism och afgrunds ränker;
Här visade din tro sig åter stark,
Den tro, som ensamt mod i striden skänker.
Här tyddes Drömmen, här du klarhet vann
Och friheten, du drömt om, här du fann.

Du underbara flicka! Ej du kom
Blott för en svag och ömklig kung att strida,
Som af historien redan fått sin dom;
Ditt mål var högre, ty det var att lida
Och visa åter, att martyrens krans
Fördunklar alla kungakronors glans.

Hvad mera, om din tro nämns fanatism,
Clairvoyance, visioner, drömmier
Af denna vår moderna skepticism,
Höljd uti egen vishets draperier?
Väl om vår nyktra tid än egde qvar,
Entusiasmen, dig till seger bar.

Uti Rouen ju bodde Gånge-Rolf;
Han var en norrman, som väl qvittar lika —
En svensk der fanns nog bland hans kämpar tolf;
De kunde sig väl bättre då förlika
Än nu — Men Rolf, det måste erkänt bli
Fick ej det sämsta, som tog Normandie.

Från dessa nejder drog åstad en gång
Korsriddarskaran med Robert Diable;
Här ljud i forna dar trouvéréns sång
(En blandning utaf verklighet och fabel)
Till hjeltars pris — Som episk poësi
Framträdde sagan uti Normandie.

VIII.

 en nu framåt igen och mot vårt mål. —
Nu följer banan Seine, som här gör
krokar,

Och slingrar sig i bugter, som en ål,
Längs stränder skuggade af pil och bokar.
Man såg i skymningen enstaka hus,
Men så bröt fram en väldig flod af ljus —

Det var Paris. På mig det gjorde dock
Vemodigt intryck, att se detta stora
Och lilla sammanhopadt *en grand bloc*;
Det syntes ytterst lätt att sig förlora
Bland dessa myror på en jättestack,
Bland denna hop i paltor och i frack.

Det är min mening, och för resten är
 Det intryck, som jag fått af stora städer
 (Och små desslikes): jag ej vantrifs der,
 Men finner svårt att röra mina leder —
 Jag älskar skog och slätt och dal och sjö,
 Såvidt der, nota bene, ej fins snö.

Det är väl sannt, uti en större stad
 Man rakt försvinner i den stora massan,
 En sak, åt hvilken man bör vara glad;
 (Fast stadslif fruktansvärdt ju tär på kassan) —
 Men ock det kännes, som man vore i
 En större bur, i ett menageri. —

Men till Paris igen — Der fanns ej snö
 Ty luften var så ljum, som i September —
 Oändligt mycket ock, som kan förströ,
 Om man än kommer dit uti December.
 Hvad önskar man väl mer! Ett godt klimat
 Fullt upp af nöjen och — förträfflig mat —

Som fanns att tillgå hos *les trois Frères*,
Véfour och *Véry*, hvad de alla heta,
 Som, oupphunna i *l'art culinaire*,
 Artistiskt lära människor att äta —
 Och hvem värderar ej ett läckert kök?
 Dock med reservation emot rå lök.

Hvem mins ej Ringaren i Notre Dame?
 Hvem känner ej den stackars Esmeralda?
 Vid tanken på Hugo's pikanta dram,
 (Ibland hans arbeten ett af de valda)
 Uti min hjerna det beslut rann opp,
 Att klättra upp en dag till tornets topp.

Och när jag så på högsta tinnen stod,
 (En föga treflig lägenhet för resten,
 Der utsigten ej ens kan kallas god)
 Jag tänkte på Quasimodo och presten —,
 Det fordras dock ha varit serskilt stämd
 Att hitta på så raffinerad hämd.

När se'n man skådar ned i djupet der,
Är första känslan outsäglig fasa,
Då man på detta hemska utsprång ser,
Der Ringarn sågs i lössläppt vrede rasa, —
Man dröjer likväl icke länge här,
Och är rätt glad, att klifva åter ner.

En tarflig utsigt sig från tornet ter
Och därför är ej skäl deruppe dröja —
En obegränsad massa tak man ser,
Till stor del svept i skorstensrökens slöja
Pas plus! och därför vi skynda ner.
Till ett besök uti Jardin d'hiver,

Der in man träder i en atmosfer
Som doftar liksom varma zonens lunder,
Med fogelsång i träden, en hel här
I brokig färgprakt — ett tropikens under.
Och denna stillhet, denna luft, så ljum!
Man kan blott njuta, af beundran stum,

Och lyssna andaktsfullt hur en kaskad
 I fallet utför klippan sakta sorlar;
 Man tror sig se en nymf, som tar ett bad
 I dammen, der det klara vattnet porlar —
 Allt är ju konstgjordt men ändå natur!
 Här är förtrollning, svår att komma ur —

Men hvilken ljuf musik — Man lyssnar, hör
 I fjerran milda orgeltoner ljuda —
 Hur den musiken hjertats strängar rör
 Och eger makt att frid i själen bjuda!
 Ett sådant intryck jag den stunden fick
 När i Jardin d'hiver jag hänryckt gick.

Om vi besöka se'n Jardin des plantes,
 Som ju är verldsbekant och det med rätta;
 Så är dess samling ju rätt intressant,
 Fast jag, tyvärr ej lärt mig värde sätta
 På att se ödemarkens vilda djur
 Så der, som listidsfångar, uti bur.

Ty huru pinsamt är det ej att se
Den stackars spetsbergsbjörnen der, den hvita!
Som nu så svettas i sin källare
Fast midt i vintern. Tänk hvad han skall slita
I sommarvärmen ondt, den stackars björn;
Långt heldre tror jag att jag vore örn,

Fastän man skönjer i hans vilda blick,
Att föga bättre finner han sitt öde,
Och att han vore lycklig om han fick
Med aldra första räknas bland de döde.
»Hvi pinas jag i detta trånga rum?»
Så synes han mig fråga, om ock stum.

Och der en stackars sorgsen känguruh
Inom sitt trånga stängsel säfligt hoppar,
Samt blickar då och då bort mot sin fru,
Som omsorgsfullt i påsen ungen stoppar.
Dock, känguruhn är mild till sin natur,
Fördrager därför fångenskap och bur

Med mera jemmod än kungstigern der,
 Hvars vilda öga som ett eldklot glöder,
 När detta stycke blodigt kött han ser,
 Hvarmed hans vaktare nu honom föder.
 En blick han ger oss, som tycks säga: »Ni!
 Jag ville se er, om jag vore fri!»

Det finns dock humorister äfven här
 Som kunna tvinga till ett hjertligt löje —
 Den är väl pessimist, som icke ler,
 Och hemta kan en stund af verkligt nöje
 Af apan der i vrån som grinar jemnt
 Och synes ständigt upplagd för ett skämt.

Dess största nöje, synes det, består
 Uti att fermt och flitigt knäppa nötter,
 Såvidt hon ej i hast ett infall får,
 Att klia hufvudet med sina fötter —
 Då får dess lilla apfysiognomi
 Med ens ett drag utaf melankoli,

Och visar bilden af en humorist
 Med skalkens drag uti den sorgsna synen,
 På samma gång rent genomlöjligt trist,
 När hon så morsk knep samman ögonbrynen;
 Man finner strax, att apan som aktör
 I tragikomisk genre hemmahör.

Men här jag måste ta ett ömt farväl
 Af björnar, tigrar och de andra djuren;
 Orangoutanger, aporna jemväl,
 Som spela narrars roll uti naturen.
 Från löjligt till sublimt är blott ett steg
 Och därför, helt naturligt, går min väg

Till Panteon, den stora mausolé,
 Der stoftet utaf store andar gömmas;
 Åt dem har Frankrike här velat ge
 En minnesgård, som icke snart skall glömmas —
 Fast storhet är ju rök, som snart förgår
 Och skönjes knappt om några hundra år.

Likväl är ytterst denna samhällsgrund,
Ehvad af fel och brister vid den låda,
(Och ofullständig är den ju i grund)
Ett stormäns verk, och tvifvel bör ej råda,
Att verket i sin helhet nog skall stå,
Men måste repareras då och då.

De byggt ju alla hvar uppå sitt vis,
Med hö och strå och guld och ädla stenar;
Och så man fortfar än — naturligtvis
En hvar sig mästare i konsten menar.
Det sämsta utaf allt dock är den sed,
Att allt hvad andra byggt, blindt rifva ned.

Onödig möda det för resten är,
Då allt det ruttna af sig sjelft skall falla,
Och masken lika girigt kring sig tär
I samfundskroppen, som i jorden kalla.
Uppå det gamla bygges dag för dag
Det nya opp. — Så är ju lifvets lag.

Nu vore i Paris ju mycket mer
 Utaf det aldra djupaste intresse
 Att tala om. Slikt prat dock trötta plär
 Och så är frågan: *esse vel non esse*.
 Dermed jag menar: vara intressant
 Är ej så lätt, om man berättar — sant.

I sammanhang härmed jag mins en fru,
 Som bad mig mina äfventyr berätta;
 »Helst någonting hvaråt man ropar hu!
 Ett mord, dueller eller slika nätta
 Och trefliga historier, ty af vanligt slag
 Vi äga öfverflöd här hvarje dag.»

När jag nu sanningsenligt kändes vid,
 Att jag ej gjort bekantskap med banditer,
 Som uti bakhåll lurat, eller strid
 Bestått, som kunde räknas bland meriter,
 Sin vackra mun till löje blott hon drog
 Och sa': »jag ville se Er, när Ni dog».

Der ha vi det. — Om blott jag haft förråd
 Af det man plägar kalla det bizarra,
 Jag för den skönas ögon funnit nåd —
 Att henne gråta eller skratta narra,
 Det var just knuten, i hysteriskt rus —
 Nu var min möda värd ej en pris snus.

Från sanningen jag ej en hårsman går
 Det har jag sagt. — Dock huru lätt att ljuga!
 Och någonting pikant historien får
 När det sker med talang. — Utan att truga
 Serverad fint publiken sväljer lätt
 Den mest vidunderliga historiett.

Just därför Rider Haggard och vår vän
 Jules Verne ha lyckats bli så populära,
 Samt Kapten Grant såväl som Quatremain
 Fått räknas ibland storverk litterära —
 Kritiken ock välvilligt satte pant
 Att verket var så ytterst intressant.

O, du kritik, du ädla tribunal,
Som med så mycken oväld rättvist dömer!
Ja, äfven dig man misstänkt vara fal,
Att stundom du din höghet så förglömmar,
Att du förnedrar dig, i våra dar,
Till en blott puffmaskin, som mutor tar.

Men helt naturligt, när som blott affär
Skriftställer, liksom all konst, skall drifvas;
När betet för Pegasen magert är,
Hur kan, i dylikt fall, väl kraken trifvas?
Se, därför sitter ock kring tomma fat
Vårt litterära proletariat.

Man borde väl ej heller förbigå
De nattens smygdjur, samhällets schakaler,
Som riklig fastän rutton näring få
Från gräfningen uti vår tids skandaler,
Men — som befattningen är föga ren,
Vi lemna dem med sina dödas ben.

O! du Münchhausen af välkänd stam,
 Bland store »diktare» den aldra största,
 Befall din skugga träda åter fram,
 Och ge oss någonting med snarast första
 Till lifs af det, som kan hallstämplas: qvickt,
 Ty lida vi en känbar brist på slikt.

På dylikt gods vi lägga ingen tull,
 Enär vi tvingas att det importera;
 Vår marknad af det »tråkiga» är full;
 Vi deraf kunde massor exportera,
 Om vi i byte finge till oss sändt
 Receptet till ett nytt medicament,

Som kunde oss för vår moderna *spleen*
 I största hast och radikalt kurera. —
 Männ' sjukan kommer utaf dåligt vin?
 Kanske vi öfvermåttan furagera?
 Den ene klagar ju han blir för fet,
 En annan, att han hålla skall diet. —

Måhända bättre ändamålet vanns
Med att vår mensklighet hypnotisera?
När ingen enda af oss vaken fanns
Vi kunde då hvarandra ej genera.
Man borde dock ej lemna oanvändt
Ett så förträffligt, nytt experiment.

Dock ej så nytt, ty ett tjog år försänkt
I dvala låg bland bergen Rip van Winkle,
Fast söfd på annat sätt, det är, beskänkt
Med en försvarlig dosis holländsk finkel. —
Hur sömnen sedan vännen Rip bekom
Ger Irving vidare upplysning om.

I store döde, Dickens, Thackeray,
Sir Walter Scott och Edvard Lytton Bulwer,
I skullen troligen ironiskt le,
Om blott I känden detta opiipulver,
Som, under namn af »skön» litteratur,
Oss bjuds att hämta själaspis utur.

Nu slå sig »snillena» på »analys»,
Och »lösning af en psykologisk gåta»,
Som olöst blir förstås, fast mången pys
I en förfalskad vishets dräkt ses ståta
Och söker oförskämdt inbilla folk,
Att han är verldsproblemets ende tolk,

Fast på hans panna läses ordet: *narr*,
Och fast man tydligt hör hur bjellran skramlar;
Obotlig synes menklighetens starr;
Dock kommer dag, då kortpalatset ramlar
Och då profeten, vorden narr till slut,
I genomskinlig kåpa sparkas ut.

Och du, estetiker till profession,
Som i din nästas ögon vill strö puder,
Säg, tror du ej vi känna till den ton,
Som från din något spräckta trumma ljuder?
På dina visa domar något spar,
Ty ingen tror dig vara ofelbar.

I skönlitteratur'n på dekadans,
Vi fått uti dess ställe oratorer:
Hvad vore utan skåltal festers glans?
Hvad alla dessa festimperatorer,
Af hvilkas grannlåtskram en enda fras
Kan fylla upp en hel ballong med gas.

Samt har en inneboende tendens,
Som blåa dunster sig mot etern höja,
Och sedan, kondenserad till »no sense»
Slå ned, att lysten allmänhet förnöja
Och tagas in som mycket annat prat,
Förmedelst pressens stora apparat.

När politiken är i stagnation,
Den bjuder »ankor» som en extra näring,
Förutan risk för öfverproduktion,
Ty dylik rafflande fast grof förtäring
Är eftersökt med stor begärlighet
Af en så gåtfull kuriositet,

Som den, vi kalla för: vår mensklighet,
 Och alla hjälpas åt att integrera
 Och som så många i förmätenhet
 Sin enda hyllning äflas att hembära. —
 När få vi höra någon ny profet
 Förkunna dess infallibilitet?

Så kännetecknad af den harmoni,
 Som mellan »kroppens» alla lemmar råder,
 Ej afund, split, ej öfversitteri
 Ej minsta grand af skrymteri vidlåder
 Vår tids bålstora samhällsideal,
 Som nu skall dyrkas liksom fordom Baal. —

Skall aldrig botas vår benägenhet
 Att styra ut oss uti lånta fjedrar
 Och klifva kring uti vår inbilskhet
 Samt tro att högfärd framförallt oss hedrar?
 Nej, om ock Æsop sjelf gaf oss en ny
 Satir, som gisslade med snärt af bly. —

Utaf en man, som gått ur tiden bort,
 Har sagts: »med dödkött, som kring folkets hjerta
 Har vuxit fast, gör snart processen kort
 Och skär det bort, om ock det sker med smärta.»
 Ja — knifven kommer — än som krig, än nöd,
 Än sköflad lycka, sjukdom eller — död.

Och det fördömda spöket, konvenans,
 Med sina synonymer: vanan, bruket
 Om blott den stora segern en gång vanns,
 Att få det ordet ur vår ordbok struket!
 Tänk blott, hvad fröjd, som mördats på vår jord
 Blott genom detta missförstådda ord,

Som någon listig orm väl funnit opp
 På samma gång som fikonlöfskostymen,
 Ett skammens hölje, som i tidens lopp
 Till »Humbug» omdöpt, vidgadt till volymen,
 Kring hela jorden sina trasor sträckt
 Och fångat oss uti sin falska drägt.

Vi vår natur ju vända ut och in
 Och visa, såsom prof, dess afvigsida,
 Men hvarför taga på oss trumpen min,
 När vida bättre kläder oss den blida?
 Dock, hvarför spörja och på djupet gå
 I frågor, der ett svar vi aldrig få?

Ja, hvarför skulle vi på djupet gå,
 När vi må väl utaf att ytan skumma?
 På djupet kan man odjur träffa på
 Som skulle göra oss af häpnad stumma.
 Men rent ut sagdt — vi *önska* ej att *se*,
 Och hviska derfor vårt: »*laissez-aller*».

Jag vet, det smakar ej vår nya tid
 Att, i sin sjelfförgudning, detta höra,
 Den har så oupphörligt vant sig vid
 Den fadda sång, som smeker blott dess öra.
 Men har då sanningen för alltid flytt
 Och lifvet till en lögn sig nu förbytt?

Hvad är väl heder? Ofta skydd för svek;
Hvad manne man med ordet renhet mienar?
Kanhända är det blott med ord en lek,
Som motsatt tydning samma ord förlänar?
Så tolkas ju på enahanda sätt,
Att högsta orätt är den högsta rätt.

Vi lefva under ett Damoklessvärd
Och öfverallt är allting ställdt på skrufvar
I denna, som det heter, sorgens verld,
Der hvar och en uppå sitt öde rufvar.
Hvad fattas oss i vår så sjuka tid?
Den rena glädje, som ger hjertat frid?

Är tiden sjuk, hur bli på frågan vis:
Hvem skall oss väl ifrån det onda frälsa?
Kanske vi genomgå en farlig kris
Hvarur till slut skall framgå andlig hälsa?
Lef glad i hoppet: blir ändå till sist
Det bästa råd till den, som lider brist

På hvad man kallar mensklig sympati,
Och, framförallt, gör aldrig sura miner;
Häng ej för hjertat någon jalsi,
Ty der behöfves det, att solen skiner —
Här har ni nu ett medel att få varmt
Der nu det kännes kyligt, tomt och armt.

Ett annat medel är, helt enkelt fly
Och styra kursen ensam genom världen;
Ja, hvarför icke, när hvar dag en ny
Och egendomlig tafla bjuds på färden,
Fast ej åt den, re'n alla stigar nött
Och längese'n är vorden lefnadstrött.

För honom ges ej något bättre val,
Än »verldens gång betrakta från sitt fönster»,
Hur, liksom i en brokig karneval,
De svärma kring oss, dessa »dagens mönster»,
Som på ett praktiskt sätt oss visa hur
Vårt slägte ter sig i sin onatur.

Ett är ock visst: att tiden går framåt;
 Fastän han skenbart tar ett steg tillbaka
 Förnimmes dock ett ljud emellanåt,
 Som skulle världens gamla fogar knaka:
 Ett bud, att stormen snart skall bryta in;
 Ett *mene, mene, tekel upharsin.* —

Vi ha nu kommit långt ifrån Paris,
 Men måste för en stund dit återvända,
 Att i vårt goda karavanseri
 Betala räkningen och sedan sända
 Vårt resgods ned till *les messageries*
 Samt göra slutligen besök uti

Det treffliga »*café de la rotonde*»
 Uti Palais royal och höra smällen
 Utaf kanonen, titta på *le monde*
 Ännu en gång och sedan, fram mot qvällen,
 Bege oss af till diligensstation,
 Ty i den vägen gifves ej pardon;

Ej diligensen väntar, det är sant,
 Och, som vi re'n på förhand köpt biljetter,
 Vi resa först på jernvägståg till Mantes,
 Der vår kalesch på hjul man åter sätter,
 Och sedan till en stad, som, nämnd Evreux,
 Är täckt belägen vid en liten sjö,

Kanhända ström, alltnog det vatten var;
 Nu bär det vidare med fem, sex hästar,
 Dervid man genom flere byar far,
 Fast ingendera utaf dem man gästar.
 Se'n sågo vi ej mer, ty det blef natt,
 Då hvar en i sitt hörn inslumrad satt.

Så hän till Lisieux och till St. Lo,
 Två gamla, men rätt intressanta städer.
 Der middag åts. Vi läto dock förstå,
 Att vi tyvärr ej kunde göra heder
 Deråt, enär en väl furnerad korg
 Drog med sitt innehåll om oss försorg.

Igenom Normandie jemt färden går
 Förbi *chateaus*, *auberges* och fält och byar
 Med här och der en skock af feta får
 Och öfver oss en sommarhimmels skyar.
 Fast i December månad, här man såg,
 Hur frukt i högar än på marken låg.

Det är herrligt land. Ej bördigt blott,
 Nej, äfven rikt på intressanta minnen;
 Man ser från vägen ett af Wilhelms slott —
 Eröfrarens förstås — Der skymtar tinnen
 Utaf ett gammalt torn, som lär en gång
 Belägrats af Richard Coeur de Lion. —

Hvad rörer sägen om den der ruin,
 Kan jag dess sanning icke garantera;
 Kanske det var ett spanmålsmagasin?
 Dock, man har lof att smått romantisera,
 Om blott, som sagt, det göres med talang
 Och sagan rör sig omkring namn med klang,

Som Lejonhjerta eller Ivanhoe;
(Den senare var med, tar jag för gifvet,
Här ock, som vid Chalus, den dagen då
de Gourdots pil flög Richard genom lifvet.
Kanske det också är en sägen blott,
Ja, fråga Thackeray och Walter Scott. —)

Vi få ej glömma Caen, en gammal stad,
Med något af en hierarkisk prägel,
Så gammal är den. På dess torg en rad
Af höga popplar, fast dock ingen »*Aigle*»
Än lyckats hitta till Hotel de Ville,
Ty kejsardömet än ej kommit till.

Ett gammalt minne är du ock, Bayeux,
Med dina gobeliner och din kyrka;
En munk der vandrar, blicken något slö,
Och der en gumma på en pall ses dyrka
Sin gud och friden söka på sitt vis;
Den bästa väg hon vet till paradiset.

Här visas också det tapisserie,
Drottning Matilda väft, att så bevara
Från glömska minnet af den strid, deri
Sin frihet England såg förlorad vara,
Då konung Harold göt sitt lif, den dag
Wilhelm af Normandie vann Hastings slag.

Man lär dock, än i dag i denna punkt,
Tapetens ursprung, uti dunkel sväfva,
Man påstår ock, att hertigens adjunkt,
Herr Biskop Odo af Bayeux, lät väfva
På Wilhelms order detta draperi;
Jag finner dock mer romantik uti

Och hyser mera smak för den version,
Som lät en drottning's konstefarna händer
Sin makes bragdrika expedition
(På svenska röfvartåg till andras länder)
Föreviga i tyg — om ock jag tror,
Mer sanning i den andra sägen bor. —

Se'n vi till sist passerat Carentan
Invid en vik utaf Kanalens vatten,
(En lågländ ort och utaf föga rang),
Det började att lida emot natten,
Men slutligen man några ljussken såg,
Som visade hvar resans slutpunkt låg.

Vår färd är slut och vi vid målet stå,
Samt hälsas hjertligt utaf vår värdinna,
Som med stor liflighet nu ber att få
Anordna en supé, som snart vi finna
»Très agreable et très recherché»,
På tvenne dar i diligenskupé.

IX.

Cherbourgs docka låg vårt skepp ännu
Och ansågs först om fyra veckor färdigt.

Som jul var inne vi beslöto nu
Vår första jul på utländsk kust så värdigt
Som möjligt fira, ej på vanligt sätt,
Men med en *déjeuner à la fourchette*

Uti det gröna; vädret var så mildt,
Ovanligt äfven här vid denna tiden,
Och således i högsta måtto skilt
Från det vi huggnas med vid juletiden
Uti vårt eget hemland, der man vanligtvis
Om ej har snö, åtminstone har is.

Från molnfri himmel sken här solen klar
 Och, hvad som mera var, ifrån dess strålar
 Sig spred en värme, som lik sommarns var.
 I saftig grönska fält och kulle prålar.
 Kanalens yta lindrigt krusad låg,
 Och lätt mot stranden slog dess blåa våg.

Helt nära staden låg der en terrass
 Med träd planterad, fri åt allmänheten;
 Oss denna kulle kom nu väl till pass
 Till julens fest. Vi för högtidligheten
 Klädt oss i högtidsdrägt, *hoc est* i frack,
 Och fört dit ut vår måltids pick och pack.

Sprit fanns der ingen, men i stället vin
 Samt frukt, och ostron till det låga priset
 Af en franc dussinet; en frukost fin,
 Som på det här originella viset
 Förtärd, med utsigt öfver land och haf
 Oss njutning uti dubbel måtto gaf.

På slutad måltid nu man sig begaf
 Hän utåt landet, att bekantskap göra
 Med detta folk, som man blott känner af
 Dess medfödda begär, att sig förstöra
 Med statsomhvälfningar och gräl och krig; —
 Här i viss mån jag reserverar mig:

Jag tror ej folket uti Normandie
 Är mycket lifvadt för revolutioner —
 Nej förr jag anar, felet ligger i,
 Att det är rof för manipulationer
 Af statsförbättrare af många slag,
 Samt presterna, som efter sitt behag

Dra folk vid näsan. Se'n Le grand seigneur,
 Som öfvar tryck, enär han eger jorden
 Och sina valmän fram till urnan för,
 Som herden ut i bete drifver hjorden,
 Ty bonden sjelfmant lägger sig ej i
 »*L'Empire, la republique ou monarchie*».

Normandske bonden plöjer helst sin jord;
 Normandska qvinnan säljer helst sin höna;
 (Och tuppen med); är inte karg på ord
 Att hennes alster måtte afgång röna.
 Ej krig, revolt och slikt trakasseri
 De skulle finna minsta nöje i,

Om ej det kom en vind ifrån Paris,
 Den härd som kring sig allt det otyg sänder,
 Som jagar upp hvar ny politisk kris,
 Och flamman uti folkets hjertan tänder.
 Den franske bonden se'n snart färdig är
 Han, som de andra, skrika »à la guerre».

Men månne han har gjort sig reda för
 Den sak, hvarom egentligen är fråga?
 Åh nej. Han fånglas af ett ord, han hör
 Och som en fransman sätter snart i låga.
 Det lilla ordet, som för honom har
 En sådan klang, det heter »la gloire».

Ej underligt. Det är ett vackert ord,
Som lätt en eldig själ kan göra drucken;
Jag kunde nämna länder på vår jord,
Der klangen börjat låta något sprucken.
Men tyst! att ej man pratar sig omkull
Ty lätt det är att stöta på patrull.

Vi drogo se'n en stund på bygden kring
Och vandrade från stuga och till stuga.
Invid de flesta några barn i ring,
Som alltid artigt kommo fram att buga —
Men ingenstädes tecken till den fest,
Som vi af fester fira aldra mest.

Men lefnadssättet syns mig ej bekvämt;
Ty fast de fleste voro glade, nöjde,
Mig föreföll som någonting bestämdt,
Att bostaden ej mycken trefnad röjde,
Ty, helt gemytligt, dvaldes *en famille*
Båd' åsnor, folk och annat få dertill.

Trots detta allt var intrycket likväl
 Jag från besöket kom med mig att föra:
 Att detta enkla folk med största skäl
 Man till de lyckligare kan hänföra;
 Och kunde de väl lyckligare bli,
 Än uti detta, deras Normandie.

* * *

Vi kommo sent från färden åter hem
 Till vårt hotell; der stod dinérn på bordet;
 Och sen vår vänkrets samlats, en af dem
 Vid höjda glas tog stämmingsfullt till ordet:
 Och önskade i få, men varma ord
 God julefröjd åt vännerna i Nord.

Knappt slutad var vår angenäma fest
 Och knappt vi hunnit våra glas att tömma,
 Kom vår kapten med det, som dock var bäst
 Och han till en syrpris förstått att gömma:
 En packe bref från hemmen uti Nord
 Och snabbt vår tack flög hän till fosterjord.

Se'n julpresenterna på hemlands vis:
 Små pjäser lindade med mycket papper,
 Och en mer eller mindre qvick devis
 Till hvar och en af dessa små attrapper. —
 Och vardt den qväll'n, som alla andra slut;
 Så lekte vi i Cherbourg julen ut.

* * *

Vår svenska fröken hade bott ombord,
 Dervid hon engelskan rätt bra sig lärde;
 Det var isynnerhet ett litet ord,
 Hvarpå vår styrman tycktes sätta värde:
 Det hette: »*Love*», på fransmäns språk »*Amour*»,
 På svenska kärlek, fast sak samma hur

Man kallar det. — Man vet, att vår Tegnér
 Benämnt detsamma jords och himmels under,
 Och om man närmare på saken ser,
 Så öfvergår det alla menskofunder
 Hur »elden» så med ens kan bryta ut
 Der minsta gnista ej synts till förut.

Men att vår starke sjöbjörn fått en brand
Uti sitt hjerta syntes flere ana.
Han var sig lik, måhända att ibland
Han mera sluten var, emot sin vana.
Med tiden gåtan löst vi få väl se;
Ty stora underverk än kunna ske.

Emellertid så blef nu denna sak,
Naturligtvis, ombord af stort intresse.
Väl tviflade man, än på flickans smak,
Och än, att denne synbart lugne bjesse,
Så rent af löjligt, nu med ens är kär
Och hand och hjerta åt en svenska ger.

Vi lemna paret nu i ro och frid
Och tro att fröken botar styrmans feber,
Samt lofva att uti behaglig tid
Behandla åter denna »*cause célèbre*»,
Och önska, att på något lämpligt vis
Hjertvärken häfs förmedelst gynsam kris.

Men så kom dagen efter väntan lång,
Då skeppet lopp ur dockan, redt att strida
Och trotsa hafvets vågor än en gång;
Det stora haf det gälde nu, det vida.
Bort gled nu skeppet, alle man ombord,
Och ifrån däckets ljödo dessa ord:

Farväl du stad, farväl du sköna land,
Der många angenäma minnen gömmas!
Farväl I vänner, viftande på strand,
I skolen aldrig utaf oss förglömmas.
Må rik på ljus och fröjd din framtid bli!
Farväl, farväl, du fagra Normandie.

X.

För laber bris från ost till syd nu skeppet
styrde hän;
Hann knappt passera Kap la Hague och Alderney
förrän
Med starka stötar vinden gick uppå sydvest
half vest —
Der lågo vi och stampade, med storm och
byar mest,
Och under hela denna natt samt under nästa
dag,
Tvärs denna stormiga Kanal vi gjorde slag på
slag,
Än ifrån Englands klippkust, än Kanalens öar
från

Vi kryssade oss åter upp mot gamla Eddystone,
 Det gamla fyrorn, som väl snart ett sekel stått
 emot

Atlantens vreda vågors svall, som krossats vid
 dess fot.

Det sägs, det understundom händt, att hafvet
 brutit in

Med vågor, som med skummet nått till fyrens
 lanternin. —

Jag tänkte, när jag Smeatons torn för första
 gången såg,

Der det på dolda klippans fot så hemskt och
 öde låg:

Der står du, gamle jätte, du, en räddare i nöd;
 Hur mången hafvets son ändå du frälst från
 säker död,

Snart skall du falla, har man sagt; likväl vid
 detta fall

Kring alla haf, kring alla land hans namn gen-
 ljuda skall,

Som dig, i styrka eken lik, bjöd att på klip-
 pan stå

Der du snart hundra år förmått ett haf till-
baka slå.

* * *

Nåväl, fast i en ojemn strid, man envist stred
och vann,

Till dess en kulen skymningsstund vid Lizard
point oss fann.

Se'n vi på natten sigte fått utaf Sanct Agnes fyr
Utåt Atlantis blåa ban vårt skepp sin kosa styr.

* * *

Den väldige med vredgad min oss genast tog
emot;

Här brister än med brak en stång, än springer
brass och skot;

Men stormen hviner icke blott igenom rigg
och tåg,

Han piskar hafvet ock till skum samt staplar
våg på våg,

Som sig emot vårt skepp helt djerft till anlopp
ordna snart

Och sedan raskt till äntring gå, att sopa däcket
klart.

* * *

Vi kryssade mot storm och sjö i veckor ut
 och in,
 Tillbringade dock tiden gladt och drucko glöd-
 gadt vin,
 Hvarpå kaptenen ofta bjöd, isynnerhet när storm
 Med regn och snö och isbark kom och stälde
 till ett gorm,
 Så att man kunde tro, att nu, som på Odyssevs' tid,
 Vi fått en vindsäck här ombord, som ock nu
 öppnats vid
 Samt släppte öfver oss en vild och obetvinglig
 tropp
 Af vindar från sydvest och vest i regelbundet
 lopp
 Från morgon intill aftonen, ja hela dygnet om,
 Och nästa dygn från samma håll i lika ord-
 ning kom.

* * *

Ej sågs en enda seglare, som oss omvexling gaf
 Uti vårt monotona lif på detta öde haf,
 Till dess, helt sent, en aftonstund (nyss öfver
 stag hon gått

Och gick för babords halsar hän) ljöd dånet
af ett skott

Ifrån ett barkskepp, länsande för tackel och
för topp.

När inom prejningshåll det kom, raskt under
gaffeln opp

Flög norska flaggan, och kapten i skeppets
vant befann

Sig färdig att med roparen oss genast preja an:

»Er longitud och latitud var god mig gif,
jag har

Ej sett den minsta skynt af sol på sista åtta
dar.»

Uppå en lucka vår kapten skref upp hvad han
begärt,

Och, se'n med kikaren vår norrman innehället
lärt,

Han styrde genast ostvart hän, se'n han oss
sagt farväl

Och lofvat från Gibraltar rapportera oss:
»allt väl».

* * *

Och åter uppå ensam stråt vi kryssa af och an.
 På femte veckan re'n vårt skepp på hafvet sig
 befann.

* * *

Ett litet ögonblick likväl en frist oss stormen gaf;
 Det syntes som ett trolleri, att vinden mojnaf af,
 Att hafvet, som man nyss så vildt och häftigt
 upprördt såg,
 Nu kunnat slumra in i ro, nu tyst och stilla låg;
 Dess dyning häfdes högt, men lugnt, som jemna
 andetag,

Och duken slog mot masterna med afmätt
 tunga slag.

* * *

Dock den, som litet närmare här satt sig in uti
 Situationen, nogsamf fann, att blott förräderi
 I rynden lurade, ty hela horisonten kring
 I syd, i vester, nord och ost, den stora vida ring,
 Molnmassor tornats, än i svart, än något mera
 matt

Bronserad färgton, med ett ord, det började
 bli natt

Omkring oss. Öfverallt ett dystert lugn man
utbredt fann

En varning blott, att stormen snart med makt
skall rycka an.

* * *

Det dröjde länge ej förrän kaptenen kom på
däck:

Han såg sig först en stund omkring och gaf se'n
order: »räck

Här store gigtåg, gårdingar, se'n bramseglen
beslå,

Tag i märseglen in två ref och låt se'n resten
stå —

Jag kan ej annat se än storm här blir och af
den art,

Att, om den kommer från rätt håll, vi nog i natt
få fart.» —

Och stormen kom från rätta vrån, ifrån nordost
till nord

Och första brottsjön midnattstid sprang akter
från ombord.

* * *

Jag låg fundersam, hälften klädd, och tänkte,
i min hytt

(Det var naturligt att ifrån mitt läger sömnen
flytt):

»Jag undrar hur det kan se ut på däck i denna
natt» —

I hast jag klädde mig och se'n jag min kavaj
fått fatt

Så kröp jag varsamt ut att se på denna vilda
lek —

Jag intet såg, blott hörde hur kapten i roparn
skrek,

Och folket, som från riggen tjöt i långt ut-
dragna skrån;

De slogo under förmärsrån det andra seglet re'n
I denna natt. Kaptenen dock var vid briljant
humör

Och leende han talte så: »nu är ej fara för
Att gå till botten, skutan är nu kopparfast och
stark;

Väl är, i sanning, att hon ej är samma ruttna
ark,

Som uti Nordsjön och Kanal'n gaf mycket
bryderi,

Då vore väl i denna stund snart allt med oss
förbi.»

* * *

Jag bjöd kapten godnatt, betänkt att nu till
hvila gå,

Såvidt att någon möjlighet det fanns att hvila få;
Men knappt jag hunnit med min fot ned till det
undre däck

Förrän jag såg, fast det var mörkt, som nästan
i en säck,

En hvitklädd skepnad, som sig smög orolig
mig förbi,

Och, famlande, dock hvad den sökt till slut
fick fatt uti.

* * *

Jag såg ej mer, men hörde blott: »Ack, hvarför
kom du hit?

Hur kan du våga så ditt lif, att slungas hit
och dit?»

* * *

Gestalten hviskade till svar: »Jag tänkt på dig,
min skatt

Och tordes icke ligga still i denna fasans natt,
Förrän ifrån all fara fri jag dig min älskling
såg

Och jag invid ditt starka bröst för stormen
tryggad låg.»

* * *

Ah, ha! jag tänkte, se så der! Så långt har
det då gått;

Till denne käcke sjömans bröst ock kärleks-
elden nått.

* * *

Och så på vredgadt stormrördt haf, vid denna
midnattsstund,

Vår raske styrman och vår tös här slöto sitt
förbund.

Nu kröp jag in och gick till kojs, men sömnen
ögat flyr,

Ty kunde jag ej glömma lätt det kärleks-
äfventyr,

Som, bragt till slut vid hafvets brus och vin-
darnes musik,

Göt kring vår minnesrika färd ett sken af
romantik.

* * *

Men natten gick och dagen kom och nu ett
skådespel

För våra blickar tedde sig, en syn sublim,
jemväl

Storartad, imposant och vild, en vattenöken, der
De vreda vågor tumlade, ej regelbundna mer,
Nej, blott ett kaos utaf skum; här syntes vall
vid vall

Emellan djupa dalar rest, med på sin topp
ett svall

Af krithvit fradga, som, belyst af solens klara
sken,

Nu glittrade som drifven snö och syntes lika ren.

Ned uti dessa dalars djup vårt skepp nu blix-
snabbt lopp

Och åter lika snabbt sköt upp på vattenkullens
topp.

* * *

Men midt på dagen (just då man uti förtviflad
hast

Sin middag slukade och höll med nöd sin
tallrik fast)

Blef slingringen så ytterst svår att Grön med
ens tog sats

Och dök inunder bordet med raketfart från sin
plats,

Vår ärtskål ock desslikes gick med lika hast sin
kos

Samt tallriken med fläsket på och puddingfat
derhos. —

Förfärligt skeppet rullade. Derjemte ock en
stöt,

En dunkning hördes och derpå en half minut
förflöt;

Så kommo nya stötar, vida värre än förut;

Då störtade kaptenen upp och sprang på däck
ut.

Men se'n en liten stund, vid pass en halftimma,
gått om

De hårda stötarne likväl försvunno småningom

Och stundom blott ett dämpadt ljud till våra
öron hann —

Nu kom kaptenen och med ens man ljus i
saken fann.

* * *

Det hade händt, emellertid, helt kort berättadt
här:

En sak, som icke just till sjös så vanlig vara
plär,

Att vinden, som med samma kraft till klockan
tolf höll ut,

Tvärt stillnade i denna stund och alldeles
dog ut.

Men dyningarne, vågorna, det stormupprörda
haf,

Allt vräkte vildt liksom förut och stillnade ej af,
Och skeppet utan stöd af vind liksom en lek-
boll låg

Och häfde som en död maskin i detta vattentråg
Samt rullade som aldrig förr kanske hon rullat
än,

Tog vatten öfver relingen, båd' styr- och babord
hän.

Och lasten, jernet, kom i drift, deraf den stöt,
som fick

Vår skeppare att skifta färg med en orolig
blick.

Med några kilar utaf trä snart klämdes jernet
fast,

Och så slöts detta ofog af vår svenska stång-
jernslast.

* * *

Det dröjde blott till klockan ett, då vinden
återkom,

Men hade då till frisk sydost behagat springa
om.

Den var i alla händelser till ganska stor favör,
Ty skeppet raskt en fart af mer än tretton knop
nu gör,

Och denna bris, i vexling med en kraftig flägt
från nord,

På trenne dagar snabbt oss för i sigte af den
jord,

Som uti långa månader vi längtat att få se.
 Der ligger då Amerika och tyckes vänligt le
 Emot oss blidt och varmt belyst af aftonsolens
 brand.

För lindrig bris dubblera vi den låga bank
 af sand

Som kallas Sandy Hook. Se'n hjälp vi af
 bogserbåt fått

Vårt skepp nu lyckligt målet för sin hårda resa
 nått,

Och ligger, se'n ifrån den dag hon lopp från
 dockans bädd

Sex veckor hunnit att förgå, nu trygg på New-
 Yorks redd.

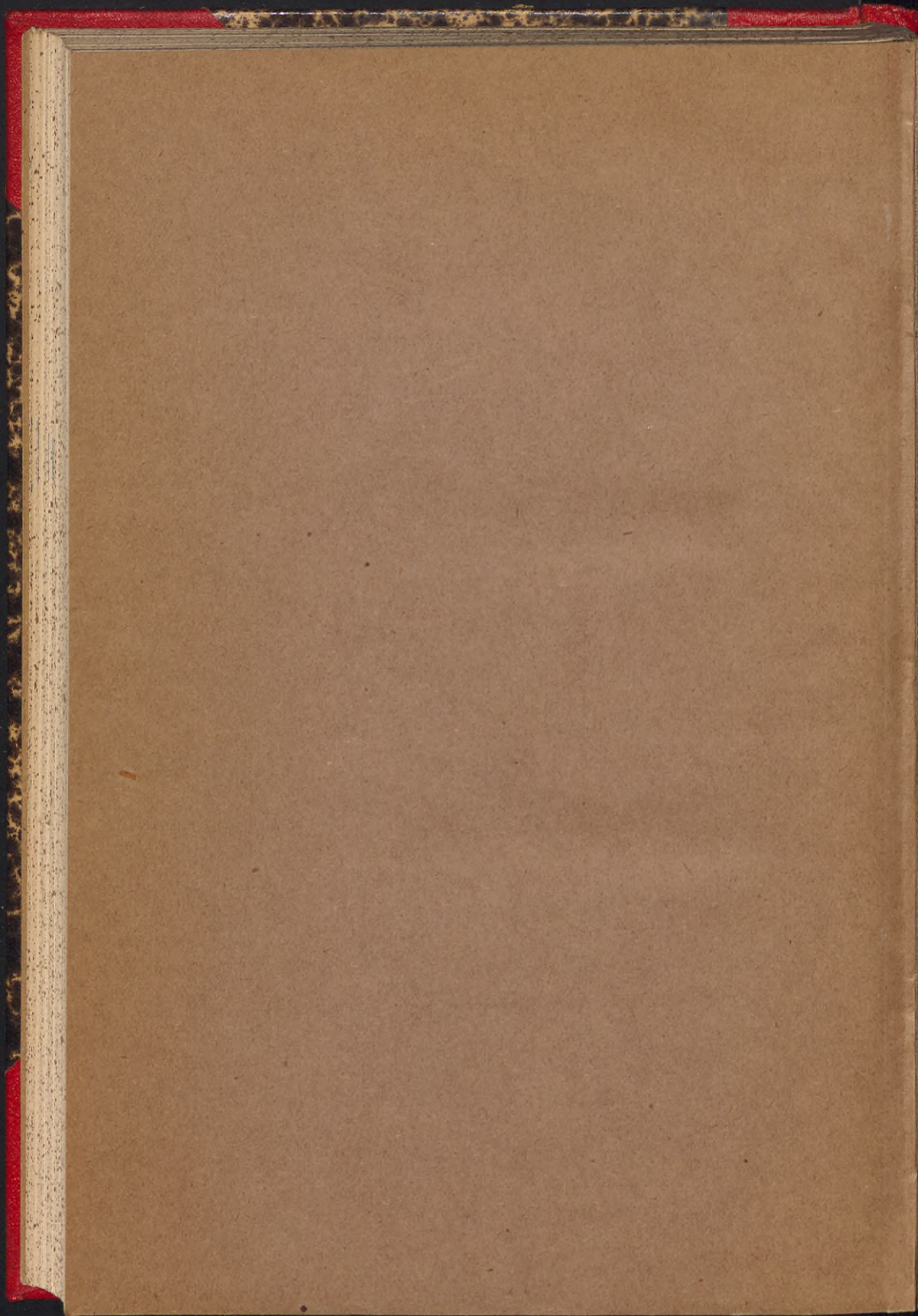
* * *

Till sist jag vågar här en liffig önskan nära,
 Att den, mig gör en sådan verklig ära,
 Som att ett ögonblick ta boken i sin hand,
 Må snart befinna sig i sälla drömmars land:
 Att, som den öfriga nutidslitteraturen,
 Mitt verk må som en sömndryck verka på
 naturen;

Ej heller vore då en dyrbar tid förlöst
På mitt rimsmideri; ett bidrag, anspråkslöst,
Af mig ock vore gjordt att uti vår nervösa
Och sinnessjuka tid den svåra gåtan lösa:
Hur sänka oss i efterlängtd hvila in
Förutan hjälp utaf en mördande morfin.

6000189809

Göteborgs universitetsbibliotek

